

KUNNALLISTEN JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYSTEN PERUSTELUMUISTIO

YLEISET PERUSTELUT

Kunnalle kuuluvista jätehuollon tehtävistä säädetään jätelaissa (646/2011). Jätelain 91 §:n mukaan kunta voi antaa jätehuollon järjestämiseen liittyen paikallisia määräyksiä. Jätehuoltomääräysten tavoitteena on edistää jätelain toimeenpanoa paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ja estää jätteestä tai jätehuollosta aiheutuvat haitat tai vaarat terveydelle tai ympäristölle sekä edistää etusijajärjestyksen noudattamista. Jätehuoltomääräykset tarkentavat jätelaissa säädettyjä yleisiä jätehuollon järjestämisen periaatteita. Jätehuoltomääräykset valmistelee ja hyväksyy kunnan jätehuoltoviranomainen.

Alueellisen jätehuoltolautakunnan toimialueen aiemmat jätehuoltomääräykset on hyväksytty 14.5.2014 (§ 12). Lisäksi jätehuoltomääräyksiin on tehty yksittäisiä päivityksiä vuosina 2015 ja 2018.

Jätehuoltomääräyksiä on tarkistettava jätelakiin tehtyjen muutosten, kansallisen jätelainsäädännön uudistusten sekä myös määräysten soveltamisesta saatujen kokemusten ja palautteiden perusteella. Määräysten valmistelussa on otettu huomioon sekä voimassa olevaan jätelakiin jo aiemmin tehdyt muutokset sekä parhaillaan käynnissä olevan jätelainsäädännön uudistuksen keskeiset linjaukset. Jätehuoltomääräysten valmistelussa on myös huomioitu valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2023, EU:n muovistrategia ja sen perusteella tehty Suomen muovitiekartta sekä alueellisesti tehdyt tarkastelut jätteiden keräyksessä.

Tämä perustelumuistio toimii jätehuoltomääräysten soveltamisen tukena. Perustelumuistiossa avataan säännösten perusteita ja annetaan soveltamisohjeita käytännön tilanteisiin.

KESKEISIMMÄT MUUTOKSET

Voimassa olevia jätehuoltomääräyksiä ehdotetaan päivitettäväksi jätelakiin esitettyjen muutosten sekä aikaisempien määräysten soveltamisesta saatujen kokemusten ja palautteen johdosta.

Jätehuoltomääräyksiin on päivitetty jo voimaan tulleet jätelain (445/2018) muutokset kunnan jätehuollon järjestämisvastuussa. Kunnan vastuu on rajattu pääosin vain asumisessa syntyviin jätteisiin. Lisäksi kunnalla on vastuu sen omassa toiminnassa syntyvästä hallinto- ja palvelutoiminnan yhdyskuntajätteistä. Määräyksissä on myös huomioitu jätelain toisen vaiheen (438/2019) täsmennys kunnan toissijaisesta jätehuoltopalvelusta.

Edellä mainitun lisäksi ympäristöministeriössä on parhaillaan käynnissä jätelainsäädännön uudistus. Se liittyy EU:ssa 2018 hyväksytyn jätessäädöspaketin toimeenpanoon Suomessa. EU:n jätessäädöspaketin keskeisinä tavoitteina on vähentää jätteen määrää ja lisätä uudelleenkäyttöä ja kierrätystä. EU:n jätedirektiivi asettaa mm. yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteiden kierrätykselle uudet, nykyistä kunnianhimoisemmat tavoitteet. Jätedirektiivi mm. edellyttää, että yhdyskuntajätteestä kierrätettäisiin 55 prosenttia vuonna 2025, 60 prosenttia vuonna 2030 ja 65 prosenttia vuonna 2035. Uudistuvaan jäteasetukseen on kaavailtu tarkat erilliskeräysvelvoiteerajat, joita tulisi noudattaa kansallisesti. Muutokset on otettava huomioon kunnallisissa jätehuoltomääräyksissä valtakunnallisesti asetettuihin kierrätystavoitteisiin pääsemiseksi.

Voimassa olevien jätehuoltomääräysten jätteiden erilliskeräysvelvoitteita ehdotetaan laajennettaviksi merkittävästi nykyisestä. Jätehuoltomääräyksiin esitetään lisättäväksi uudet erilliskeräysvelvoitteet pienmetallille, lasi-, kartonki- ja muovipakkausjätteelle vähintään viiden huoneiston asuinkiinteistöille. Lisäksi

biojätteen erilliskeräysvelvoitetta esitetään tiukennettavaksi nykyisestä. Biojätteen erilliskeräysvelvoite koskee jatkossa jokaista asuinkiinteistöä yli 10 000 asukkaan taajamissa.

Muutoksilla varaudutaan jätelainsäädännön tulevaan uudistukseen, jossa mm. esitetään tiukennuksia jätteiden erilliskeräysvelvoitteita koskien. Asian taustalla on myös valtakunnallinen jätesuunnitelma sekä jätedirektiivin asettamat uudet yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteet. Kansallisen jätelainsäädännön valmistelutyön yhteydessä on todettu, että erityisesti biojätteen ja muovipakkausjätteen keräyksen tehostaminen on avainasemassa tiukentuviin kierrätystavoitteisiin pääsemisessä.

Erilliskeräysvelvoitteet astuvat voimaan toimialueella portaittain. Tämä on katsottu tarpeelliseksi, jotta kiinteistöt voivat varautua muutosjärjestelyjen kustannuksiin ja tehdä tarvittavat muutokset jätetasioihin. Riittävällä, portaittain voimaan astuvilla siirtymäsäännöksillä on myös pyritty varmistamaan Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n asiakaspalvelun ja logistiikan toimivuus jätehuollon muutosten keskellä.

Jätehuoltomääräyksiä ehdotetaan lisäksi useilta kohdilta täsmennettäväksi määräysten käytännön soveltamisessa saadun kokemuksen ja palautteen perusteella. Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittymistä koskevia määräyksiä ehdotetaan selkeytettäväksi. Lisäksi uusia määräyksiä ehdotetaan lisättäväksi mm. jätteiden putkikeräys- ja lähikeräysjärjestelmää koskien. Muutokset on koettu tarpeellisiksi liittymiskäytäntöjen sekä niitä koskevien velvoitteiden selkeyttämiseksi.

Myös jätteiden keräysvälineiden enimmäistyhjennysvälejä esitetään pidennettäväksi. Erityisesti biojätteen keräysvälineen tyhjennysväliä harventamalla voidaan vähentää jätteenkuljetuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia. Sekajätteen osalta enimmäistyhjennysvälin pidentämisen tavoitteena on huomioida eri jätelajien erilliskeräyksen lisääntyminen ja sen myötä tapahtuva sekajätteen määrän vähentyminen kiinteistöillä.

Muita jätehuoltomääräyksissä esitettyjä muutoksia ovat mm. biojätteen kompostointia koskeva ilmoitusvelvollisuus sekä jätteen kuljetustietojen raportointivelvollisuuden tihtyminen neljännesvuosittain tapahtuvaksi. Muutoksilla pyritään vastaamaan erityisesti tulevan jätelain uusiin velvoitteisiin sekä mahdollistamaan jätehuollon tehokas seuranta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Luku Soveltamisala ja yleiset velvoitteet

1 § SOVELTAMISALA

Jätehuollon velvoitteet perustuvat jätelakiin, jäteasetukseen, muihin jätelain nojalla annettuihin asetuksiin sekä kunnan jätehuoltomääräyksiin. Jätelain 91 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään kunnan valtuudesta antaa paikallisista oloista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä. Jätehuoltomääräyksiä sovelletaan alueellisen jätehuoltolautakunnan toimialueella eli kaikissa sen toimialueen kunnissa. Tämä toimialue on sama kuin kunnallisen jäteyhtiön, Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n, toimialue.

Jätehuoltomääräykset koskevat ensisijaisesti kunnan jätehuollon järjestämisvastuulla olevaa jätehuoltoa ja tuottajavastuunalaisten jätteiden keräämistä ja kuljetusta kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilta kiinteistöiltä. Jätehuoltomääräyksiä sovelletaan myös kunnan toissijaisen järjestämisvastuun perusteella kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyneisiin kiinteistöihin.

Jätelain 91 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti jätehuoltomääräykset voivat jätelain 13 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjen vaatimusten noudattamiseksi koskea myös muuta kuin kunnan vastuulle jätelain mukaan kuuluvaa jätehuoltoa siltä osin, kuin on kyse jätteiden keräyksen, vastaanoton ja kuljetuksen käytännön järjestelyistä kiinteistöllä tai jätteen vastaanottoaikoilla tai näitä koskevista teknisistä vaatimuksista. Määräykset koskevat toimintaa siltä osin kuin on tarpeen jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräykset voivat koskea myös muun kuin kuntavastuullisen yhdyskuntajätteen kompostointia tai muuta vastaavaa jätteen pienimuotoista käsittelyä sen syntypaikalla. Jätehuoltomääräykset eivät kuitenkaan koske ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua ympäristöluvanvaraista tai rekisteröitävää jätteen käsittelyä.

Elinkeinotoiminnan jätteiden osalta jätehuoltomääräyksiä sovelletaan silloin, jos elinkeinotoiminnan jäte kerätään ja käsitellään kunnan jätehuoltojärjestelmässä elinkeinotoiminnan harjoittajan pyynnöstä kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden nojalla. Lisäksi jätehuoltomääräykset koskevat elinkeinotoiminnan harjoittajia niiltä osin, kuin on tarpeen jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan ehkäisemiseksi.

2 § MÄÄRITELMÄT

Pykälässä selvennetään jätehuoltomääräyksissä käytettävät käsitteet, joiden ymmärtäminen on tärkeää määräyksiä sovellettaessa. Siltä osin kuin käsitteitä käytetään myös jätelaissa tai jäteasetuksessa, ovat määritelmät yhteneväiset lainsäädännössä käytettyjen määritelmien kanssa. Pykälää on täydennetty useilla termeillä ja käsitteillä, joiden tarkempi määrittely on käytännön kokemuksen myötä osoittautunut tarpeelliseksi.

3 § JÄTEHUOLLON TAVOITTEET

Pykälässä asetetaan velvoite jätehuollon etusijajärjestyksen noudattamiseen. Lisäys on tehty velvoitteen merkittävyden vuoksi. Jätehuollon tavoitteena on suojella terveyttä ja ympäristöä. Jätehuollon tulee aina olla asianmukaista ja jätteet on kuljetettava ja käsiteltävä hallitusti. Etusijajärjestys koskee sitovana ammattimaista toimintaa, muussa toiminnassa sitä on sovellettava mahdollisuuksien mukaan.

2 Luku Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen

4 § VELVOLLISUUS LIITTYÄ KUNNAN JÄTEHUOLTOJÄRJESTELMÄÄN

Jätelain 41 §:ssä edellytetään, että kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottoaikaan. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvilla kiinteistöillä sekä jätteen tuottajilla on velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään.

Liittymisvelvollisuus koskee kaikkia käytössä ja käytettävissä olevia asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjä, koska näillä kiinteistöillä voi syntyä jätettä. Jätelaki ei mahdollista sitä, että asuinkiinteistö vapautettaisiin velvollisuudesta kuulua jätehuoltoon. Tämän vuoksi esimerkiksi asuinkiinteistön vähäinen käyttö tai jätteen vähäinen määrä ei ole peruste vapauttaa asuinkiinteistöä liittymisvelvollisuudesta.

Velvollisuus kuulua järjestetyn jätehuollon piiriin on kiinteistö- ja asuinrakennuskohtainen. Jos samalla kiinteistöllä sijaitsee useita asuin- tai vapaa-ajan asuinrakennuksia, on niistä jokaisen oltava kunnan järjestämän jätehuollon piirissä.

Liittymisvelvollisuus on ensisijaisesti kiinteistön haltijalla, mutta viime kädessä kiinteistön omistajalla. Liittymisvelvollisuus alkaa kiinteistön tai asuinrakennuksen hallinnasta lukien.

Muiden kuin asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen liittymisvelvollisuus koskee kaikkia niitä kiinteistöjä, joilla on jätelain 32 §:n mukaisia toimintoja ja joilla syntyy kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä. Tällaista jätettä on esimerkiksi kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte tai saostus- ja umpisäiliöliete.

5 § KIINTEISTÖITTÄINEN JÄTTEENKULJETUS

Näiden jätehuoltomääräysten soveltamisalueella kiinteistöittäinen jätteenkuljetus toteutetaan kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena Nokian kaupungin alueella tapahtuvaa saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetusta lukuun ottamatta. Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestämisestä vastaa Pirkanmaan Jätehuolto Oy.

Asumisessa syntyvä jäte sekä muu jätelain 32 §:ssä tarkoitettu jäte, vaarallista jätettä lukuun ottamatta, kuuluu Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n järjestämään kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen ellei jätelain nojalla ole toisin päätetty. Vaarallisia jätteitä ei kuljeteta kunnan järjestämässä kiinteistöittäisessä kuljetuksessa, vaan jätteen haltija vastaa itse niiden kuljetuksen järjestämisestä.

Pirkanmaan Jätehuolto Oy huolehtii asumisessa syntyvän sekä muiden vastuulleen kuuluvien toimijoiden biojätteen ja kiinteistöllä erilliskerättyjen pakkausjätteiden kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta myös niiltä kiinteistöiltä, joita näiden jätehuoltomääräysten mukaiset erilliskeräysvelvoitteet eivät koske, ja keräyksen järjestäminen on jätehuollon järjestäjän arvion mukaan teknisistä, taloudellisista ja ympäristöllisistä syistä perusteltua.

Jätteen haltijan on jätelain 41 §:n nojalla luovutettava kunnan jätehuollon järjestämisvastuulle kuuluva jäte kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta varten järjestämäänsä keräyspisteeseen. Jätelain nojalla kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä ei siis saa käsitellä itse (muutoin kuin jätehuoltomääräysten sallimissa rajoissa) eikä luovuttaa muualle kuin kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään. Myös jätelain 36 §:n mukaan jätteen saa kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ottaa kuljetettavakseen vain kunta tai jätteen kuljettaja, joka toimii kunnan lukuun. Näin varmistetaan kunnallisen jätehuollon toimivuus sekä jätteiden päätyminen asianmukaiseen käsittelyyn.

Jätehuoltomääräysten soveltamisalueella ainoa poikkeus edellä mainitusta on Nokian kaupungin alue, jossa saostus- ja umpisäiliölietteiden kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään jätehuoltoviranomaisen 30.9.2015 § 48 tekemän päätöksen mukaisesti kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Tämän vuoksi Nokian kaupungin alueella saostus- ja umpisäiliölietteen jätteenkuljetuksen järjestämisestä vastaa kiinteistön haltija. Liittymismenettelystä on säädetty yksityiskohtaisesti jätehuoltomääräysten 6 §:ssä.

6 § LIITTYMINEN KUNNAN JÄRJESTÄMÄÄN JÄTEHUOLTOON

Määräyksessä säädetään, kuinka jätelain mukainen liittymisvelvollisuus kunnan jätehuoltojärjestelmään on järjestettävä. Jätteen haltija voi hoitaa velvoitteensa joko järjestämällä oman keräysvälineen, liittymällä käyttämään yhteistä keräyspistettä (ns. kimpfakeräystä) tai liittymällä aluejätepisteen käyttäjäksi.

Kunnan järjestämään jätehuoltoon liittymisestä ei tavallisesti tehdä erillistä sopimusta, sillä velvoite perustuu jätelakiin ja jätehuoltomääräyksiin, sekä jätehuoltopalvelujen maksut perustuvat jätehuoltoviranomaisen hyväksymään, julkisoikeudelliseen jätetaksaan.

Kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta (ml. kimppoja) voidaan pitää ensisijaisena vaihtoehtona kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus palvelee tyypillisesti kiinteistön tarpeita parhaiten, sillä keräyspaikka sijoitetaan kiinteistölle tai sen läheisyyteen. Kiinteistöittäisellä jätteenkuljetusalueella sijaitsevien kiinteistöjen on lähtökohtaisesti oltava kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen asiakkaita. Ainoa poikkeus on Hämeenkyrön kunta, jossa vapaa-ajan kiinteistöjen haltijat voivat halutessaan liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään myös aluejätepisteen käyttäjinä.

Määräyksissä korostetaan kiinteistön haltijan vastuuta ottaa yhteyttä Pirkanmaan Jätehuolto Oy:öön jätehuoltoon liittymiseksi. Asiakkuuden muodostaminen tapahtuu sopimalla mm. keräysvälineen koosta, keräyspisteen sijainnista, keräysvälineen tyhjennysvälistä ja tyhjennysten aloituspäivästä jäteyhtiön kanssa näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti. Jäte on myös luovutettava jätelain 41 §:ää noudattaen kunnan järjestämään jätehuoltoon.

Kiinteistö voi järjestää jätehuoltonsa kiinteistökohtaisella tai lähikiinteistöjen yhteisellä keräysvälineellä vain, mikäli keräysväline sijoitetaan paikkaan, josta tyhjennys ja jätteenkuljetus voidaan jäteautolla hoitaa eli kulkuyhteys on kantava ja esteetön. Keräyspiste voidaan myös sijoittaa kiinteistön ulkopuolelle, jos asiasta on sovittu alueen maanomistajan kanssa. Mikäli keräysvälineelle ei ole löydetty jätehuoltomääräysten mukaista soveltuvaa sijaintia, voi jätehuoltoviranomainen kiinteistön haltijaa kuultuaan liittää kiinteistön aluejätepisteen käyttäjäksi.

Jätelain 35 §:n 4 momentin mukaan jätehuoltoviranomainen voi tehdä erillisen päätöksen tiettyjen alueiden rajaamisesta kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle, mikäli alueelle on hankalat kulkuyhteydet, vähän jätteen haltijoita tai vähän kuljetettavaa jätettä, jollei kuljetusta ole ympäristö- tai terveyssyistä pidettävä tarpeellisena. Näillä alueilla kiinteistöt liittyvät kunnan jätehuoltojärjestelmään pääsääntöisesti aluejätepisteen käyttäjinä. Myös tässä tapauksessa kiinteistön haltijalla on vastuu ottaa yhteyttä Pirkanmaan Jätehuolto Oy:öön liittymisestä sopimiseksi. Mikäli kiinteistön haltija ei huolehdi liittymisvelvoitteestaan, liitetään kiinteistö aluejätepisteen käyttäjäksi lakisääteisen liittymisvelvoitteen perusteella. Liittämisestä ilmoitetaan asiakkaalle kirjeellä, jossa tiedotetaan aluejätepisteen käyttäjän palveluista sekä vuosimaksusta.

Kiinteistöittäisen jätteenkuljetusalueen ulkopuolella sijaitsevat kiinteistöt voivat myös hankkia oman keräysvälineen tai perustaa lähikiinteistöjen yhteisen kimpfakeräyksen, mikäli kulkuyhteydet mahdollistavat jätteen noudon kiinteistöltä. Kiinteistön haltijan tulee ottaa yhteyttä Pirkanmaan Jätehuolto Oy:öön, joka tapauskohtaisesti arvioi suunnitellun keräyspisteen soveltuvuuden kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Pirkanmaan Jätehuolto Oy arvioi, onko jätteen nouto kiinteistöittäisellä jätteenkuljetuksella mahdollinen.

Tieto kiinteistön jätehuollon järjestämisestä kirjataan jätehuollon asiakasrekisteriin. Jotta rekisteri pysyisi ajan tasalla, on kiinteistön haltijalle asetettu velvoite ilmoittaa Pirkanmaan Jätehuolto Oy:lle asiakasrekisteriin vaikuttavista muutoksista.

Muusta alueesta poiketen Nokian kaupungin alueella saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetus toteutetaan kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Niiden kiinteistöjen haltijoiden, joilla syntyy saostus- ja

umpisäiliölietteitä, on otettava yhteyttä jätehuoltorekisteriin hyväksytyyn jätteenkuljettajaan ja tehtävä sopimus lietteen noutamisesta ja kuljettamisesta näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti. Jätteen ammattimaista kuljettamista harjoittavan yrityksen on oltava hyväksytty elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin ja yrityksellä on oltava lupa kuljettaa saostus- ja umpisäiliölietteitä. Kiinteistön haltijan vastuulla on varmistaa, että kuljetuspalveluita tarjoava yritys on hyväksytty jätehuoltorekisteriin.

7 § KIMPPA ELI YHTEINEN KERÄYSPISTE

Pykälässä määrätään yhteisen keräysvälineen tai -välineiden käyttämisen edellytyksistä kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Lähekkäin sijaitsevien kiinteistöjen haltijat voivat keskinäisen sopimuksen perusteella käyttää yhteistä jätteen keräysvälinettä eli kimppa-astiaa. Kimppa-astian käytön mahdollisuus on rajattu vain lähekkäin sijaitseville kiinteistöille, koska jätelain 41 §:n mukaisesti jätteet on luovutettava alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Tämän vuoksi kimppa-astiaa käyttävien kiinteistöjen välimatkojen pitäisi olla lyhyet tai kulkureittien yhtenevät. Kimppa-astia voi sijaita esimerkiksi kiinteistöille johtavan tien alussa, jolloin kulku kiinteistöille tapahtuu kimppa-astian kautta. Tarkoitus ei ole, että jätteitä kuljetetaan pitkiä matkoja esimerkiksi vapaa-ajan asunnolta vakinaiselle asunnolle. Vapaa-ajan kiinteistö voi kuitenkin olla kimpassa vapaa-ajan kiinteistön haltijan vakituisen asuinkiinteistön kanssa, mikäli vapaa-ajan kiinteistön läheisyydessä tai matkalla vapaa-ajan kiinteistöltä asuinkiinteistölle ei sijaitse kohtuullisesti saavutettavaa aluejätepestettä ja vakituinen asuinkiinteistö on liittynyt kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Kiinteistöjen omistussuhteet (saman omistajan omistuksessa olevat kiinteistöt) tai sukulaisuussuhteet eivät voi olla ainoina perusteina yhteisen keräysvälineen käyttämiselle, vaan tällöinkin pääsääntönä on se, että kiinteistöjen on sijaittava lähekkäin.

Kun kiinteistön haltija järjestää jätehuollon kimpan kautta, on kiinteistön haltijoiden sovittava tästä yhdessä. Tärkeää on, että kimpan käyttö on seurattavissa, eikä esimerkiksi liian suuria ja hallitsemattomia kimppoja muodostu. Tämän vuoksi kimpasta velvoitetaan aina sopimaan kirjallisesti sekä kimppa-astiaa käyttävien kiinteistöjen sekä Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kanssa. Sopimuksessa määritellään mm. yhteiskeräyspisteen käyttäjien maksuosuudet. Sopimukseen on nimettävä kimpan vastuuhenkilö eli isäntä, joka vastaa kimpassa tapahtuvista muutoksista ja osakkaiden tiedottamisesta. Kimpan osakkailla on myös vastuu tiedottaa kimpan isäntää omista palvelutarpeiden muutoksista.

Kunta ei voi velvoittaa kiinteistön haltijoita yhteisen keräysvälineen ja keräyspisteen käyttöönottoon, vaan kyseessä on kiinteistön haltijoiden sopimusvapauden piiriin kuuluva asia. Kimppaan ei myöskään voi liittyä ilman, että liittymisestä on kimpan eli käytännössä kimpan vastuuhenkilön suostumus.

Yhteistä keräysvälinettä voi käyttää minkä jätelajin keräämiseen tahansa. Vaikka yhteisen keräysvälineen käyttäjäksi olisi liittynyt yli 5 huoneistoa, eivät 14 §:n mukaiset erilliskeräysvelvoitteet tule velvoittavina noudatettavaksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi kieltää kimppa-astian käytön esimerkiksi tilanteessa, jossa kiinteistöillä syntyvän jätteen määrä on olennaisesti väärin arvioitu siten, että yhteisen keräyspaikan ja -välineiden käyttäminen aiheuttaa esimerkiksi ympäristön roskaantumista.

Kiinteistön haltijat voivat tarvittaessa milloin tahansa ilmoittaa Pirkanmaan Jätehuolto Oy:lle kimppa-astian käyttöä koskevan sopimuksen rauenneen, jolloin kiinteistön haltijoiden velvollisuutena on järjestää kullekin kiinteistölle tarvittava oma keräysvälineen sijoituspaikka sekä tarvittavat jätteen keräysvälineet.

8 § ALUEJÄTEPISTE

Aluejätepiestet ovat Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n ylläpitämiä jätteen keräyspisteitä. Aluejätepiestet on tarkoitettu niille vakinaisille ja vapaa-ajan asuinkiinteistöille, jotka on jätehuoltoviranomaisen päätöksellä rajattu kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle. Kiinteistöille ei ole osoitettu tiettyjä aluejätepisteitä, vaan vuosimaksua maksavat kiinteistön haltijat voivat käyttää itselleen parhaiten soveltuvia aluejätepisteitä. Aluejätepisteeseen saa tuoda vain asumisessa syntyviä, kotitalouksien päivittäisiä jätteitä. Aluejätepisteisiin ei saa viedä vaarallisia jätteitä, maatalouden tai muun yritystoiminnan jätteitä, eikä suuria kertaeriä tai suurikokoisia jätteitä.

9 § JÄTTEIDEN PUTKIKERÄYSJÄRJESTELMÄ

Jätteiden putkikeräyksellä tarkoitetaan järjestelmää, jossa määritellyt jätelajit kootaan keräyspisteverkoston ja maanalaisen putkiston avulla jätteen koontiasemalla sijaitsevaan konttiin, jossa jätelaji kuljetetaan asianmukaiseen jätelajikohtaiseen käsittelyyn. Putkikeräysjärjestelmään perustuva jätteenkeräys on käytössä asuinalueilla, joiden kaavassa tai muussa suunnittelussa on todettu alueelle toteutettavan keskitetty jätteenkeräysjärjestelmä ja osoitettu paikat jätteen keräyspisteille. Tällä hetkellä alueellinen jätteiden putkikeräysjärjestelmä on käytössä Tampereen Vuoreksessa, mutta vastaavaa järjestelmää rakennetaan parhaillaan myös Tampereen Ranta-Tampellaan.

Uusilla alueilla velvoite liittyä jätteiden putkikeräysjärjestelmään sisältyy useimmiten tontinluovutus sopimuksen ehtoihin. Putkikeräysjärjestelmään liittymisvelvoitteesta ei ole säädetty jätelaissa, mistä johtuen siitä ei voida määrätä myöskään jätehuoltomääräyksissä. Putkikeräysjärjestelmä tulkitaan näissä jätehuoltomääräyksissä lähemmäs sijaitsevien kiinteistöjen yhteisesti järjestämäksi jätelain 40 §:n tarkoittamaksi jätteen vastaanotto paikaksi. Liittymisvelvoite kunnan järjestämään kiinteistöittaiseen jätteenkuljetukseen voidaan täyttää liittymällä putkikeräysjärjestelmän käyttäjäksi.

Putkikeräysjärjestelmään liittyneiden kiinteistöjen keräysvälineenä toimii putkikeräysjärjestelmän syöttöpiste. Putkikeräysjärjestelmä on tarkoitettu järjestelmään liittyneiden kiinteistöjen päivittäisten jätteiden jätehuoltoon. Kaikille jätelajeille ei kuitenkaan ole syöttöpistettä putkikeräysjärjestelmässä. Esimerkiksi Tampereen Vuoreksen putkikeräysjärjestelmässä on tällä hetkellä syöttöpisteet seka- ja biojätteelle sekä keräyspaperille ja kartonkipakkauksille. Putkikeräysjärjestelmässä ei voida myöskään kerätä mm. kooltaan järjestelmään soveltumattomia päivittäisiä jätteitä. Tämän vuoksi kiinteistön haltijan, sitä edustavan jätteiden putkikeräysyhtiön tai muun valtuutetun tahon on järjestettävä erillisiä keräyspisteitä, jotta näiden jätehuoltomääräysten 14 ja 15 §:ssä mainittujen jätteiden erilliskeräys on mahdollista järjestää myös lasi- ja muovipakkausten sekä pienmetallin osalta. On kuitenkin huomioitava, että keräyspisteet on tarkoitettu vain päivittäisjätteille. Kiinteistön haltijan on huolehdittava itse kiinteistöittaiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettamisesta asianmukaiseen käsittelyyn näiden jätehuoltomääräysten 11 §:n mukaisesti.

Jätteiden putkikeräysjärjestelmään liittynyt kiinteistö ei ole velvollinen järjestämään putkikeräysjärjestelmässä kerätyn jätteen keräyspaikkaa omalle kiinteistölleen.

10 § LÄHIKERÄYSJÄRJESTELMÄ

Lähikeräysjärjestelmä on keskitetty jätteenkeräysjärjestelmä, jossa määriteltyjen jätelajien yhteinen keräys on järjestetty asuinaluekohtaisesti tai muutoin nimetyille kiinteistöille. Lähikeräysjärjestelmällä pyritään ympäristöhaittojen minimoointiin sekä jätehuollon tehokkaaseen toteuttamiseen. Lähikeräysjärjestelmän

toteutuksesta ja keräyspisteiden paikkojen osoituksesta todetaan alueen kaavoituksessa tai muussa suunnittelussa. Uusilla alueilla velvoite liittyä lähikeräysjärjestelmään annetaan tyypillisesti myös tontinluovutussopimusten ehdossa.

Lähikeräysjärjestelmä tulkitaan kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen muodoksi, jossa liittymisvelvoite hoidetaan liittymällä lähikeräysjärjestelmän käyttäjäksi. Lähikeräysjärjestelmän toimivuuden kannalta on olennaista, että kaikki alueen kiinteistöt liittyvät järjestelmän käyttäjiksi.

11 § KIINTEISTÖITTÄISEEN JÄTTEENKULJETUKSEEN TAI ALUEJÄTEPISTEISIIN SOVELTUMATTOMIEN JÄTTEIDEN KULJETTAMINEN

Kaikkia jätteitä ei voida kuljettaa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa tai vastaanottaa aluejätepisteissä tai ekopisteissä. Tällaisia kokonsa, poikkeuksellisen laatunsa, määränsä tai muun vastaavan ominaisuuden vuoksi tavanomaiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomia jätteitä ovat esimerkiksi käytöstä poistetut huonekalut sekä puutarha- ja remonttijätteet. Jätelain 41 §:n mukaisesti jätteen haltija vastaa tällaisten yhdyskuntajätteiden kuljettamisesta Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n tai tuottajayhteisön järjestämiin vastaanottopaikkoihin. Vaihtoehtoisesti jätteen haltija voi myös tilata Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n Repsikka-palvelun tai yksityisen jätehuoltoyrityksen noutamaan kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai aluejätepisteisiin soveltumattomat jätteet. Repsikka-palvelu on hinnoiteltu jätetaksassa.

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomia jätteitä ei saa laittaa kiinteistökohtaiseen jätteenkeräysvälineeseen tai lähikiinteistöjen yhteiseen kimppu-astiaan. Jätteen kuljettaja voi kieltäytyä tyhjentämästä jätteen keräysvälinettä, johon on sijoitettu tällaista jätettä. Näin pyritään varmistamaan jätteen kuljettajan työturvallisuus sekä jätehuollon yleinen toimivuus. Jos kuljettaja ei voi tyhjentää keräysvälinettä, on kiinteistön haltijan itse huolehdittava keräysvälineen tyhjentämisestä, jätteenkuljetuksen tilaamisesta ja jätteiden kuljettamisesta sellaisin välinein, jotka mahdollistavat turvallisen ja haittoja aiheuttamattoman kuljetuksen.

3 Luku Jätteiden lajittelu kiinteistöllä

12 § ERIKSEEN LAJITELTAVAT JÄTELAJIT

Jätehuoltomääräyksissä annettu hyötyjätteiden lajitteluvollisuus koskee kaikkia kiinteistöjä, riippumatta siitä onko eri jätelajeille järjestetty erilliskeräys kiinteistökohtaisesti vai ekopisteissä.

EU:n jätedirektiivin asettama yhdyskuntajätteen kierrätystavoite tiukentuu huomattavasti tulevina vuosina. Vuonna 2025 yhdyskuntajätteestä on kierrätettävä 55 %, vuonna 2030 60 % ja vuonna 2035 jopa 65 %. Yhdyskuntajätteen kierrätysaste vuonna 2018 on ollut vain 42 %. Eri jätelajeille annettavilla lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteilla edistetään jätelain mukaisen etusijajärjestyksen toteutumista sekä yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteen saavuttamista. Jätteiden lajittelulla ja hyötykäytöllä säästetään myös luonnonvaroja ja vähennetään jätteistä aiheutuvia haittoja.

Lajitteluohjeiden noudattaminen on tärkeää, jotta hyötyjätteet saadaan kierrätettyä. Pakkausjätteissä noudatetaan tuottajien lajitteluohjeita, jotka löytyvät Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:n internet-sivuilta www.rinkiin.fi. Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n lajitteluohjeet ovat näiden ohjeiden kanssa yhtenäiset. Kartongin, lasin ja muovin keräykseen ei saa laittaa muita kuin pakkauksia, jotta varmistetaan jätelajin

soveltuvuus tuottajan järjestämään kierrätykseen. Metallin keräykseen puolestaan otetaan vastaan sekä metallipakkaukset että muu asumisessa syntyvä pienmetalli.

Kiinteistön haltijan tiedotusvastuuta painotetaan, jotta tietoisuus jätteiden lajitteluvaihtoehdoista saavuttaisi jokaisen asukkaan.

13 § SEKAJÄTE

Määräyksen mukaan kaikilla kiinteistöillä, jotka kuuluvat Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n järjestämän kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen piiriin, on oltava käytössään sekajätteen keräysväline. Sekajätteen keräysväline voi olla kiinteistökohtainen tai lähikiinteistöjen yhteinen kimppa-astia.

Sekajäte ohjautuu energiahyötykäyttöön jätevoimalaitoksessa poltettavaksi. Kaikki kierrätyskelpoiset jätelajit on lajittelun ja erilliskeräyksen avulla tärkeä saada erotelluksi sekajätteestä etusijajärjestyksen noudattamiseksi. Lasi, metalli ja biojäte eivät sovellu jätevoimalaitoksessa poltettavaksi, joten niiden lajittelu on erityisen tärkeää. Esimerkiksi sekajätteen joukossa oleva metalli kasvattaa tuhkamäärää ja sen metallipitoisuutta, kuluttaa laitteistoa sekä lisää tukosriskiä polttoaineen käsittelyssä. Myös lasi kasvattaa tuhkamäärää ja lisää laitteiston kulumista.

14 § ASUMISESSA SYNTYVIEN JÄTTEIDEN LAJITTELU- JA ERILLISKERÄYSVELVOITTEET

Asumisessa syntyvien, kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteet koskevat biojätettä, pienmetallia, lasi-, kartonki- ja muovipakkauksia sekä paperia.

Vähintään viiden huoneiston kiinteistöillä asumisessa syntyvät hyötyjätteet (biojäte, metalli, lasi- ja kartonki- ja muovipakkaukset) on lajiteltava kiinteistökohtaisiin jätteenkeräyspisteisiin. Kiinteistön oman keräysvälineen sijaan myös lähikiinteistöjen yhteinen keräyspiste eli kimppakeräys on mahdollinen. Velvoite koskee kaikkia vähintään viiden huoneiston asunto-osaakeyhtiömuotoisia kiinteistöjä koko toimialueella 47 §:ssä asetettuja erillisiä siirtymäsääntöjä noudattaen.

Näissä määräyksissä kiinteistöllä tarkoitetaan maapohjaa, kuten tonttia tai tilaa, sillä sijaitsevine rakennuksineen. Erilliskeräysvelvoitteiden noudattamisessa merkittävää on asuinhuoneistojen yhteenlaskettu lukumäärä kyseisellä tontilla tai tilalla.

Biojätteen erilliskeräysvelvoite koskee kaikkia asuinkiinteistöjä yli 10 000 asukkaan taajamissa 47 §:n mukaisten siirtymäsääntöjen jälkeen. Sääntöjen mukaan biojätteen erilliskeräysvelvoite ei kuitenkaan koske niitä asuinkiinteistöjä, joilla syntyvä biojäte kompostoidaan jätehuoltomääräysten 17 §:n mukaisesti. Kompostoinnista on kuitenkin tehtävä jätehuoltoviranomaiselle ilmoitus, jonka tekemisestä säädetään jätehuoltomääräysten 17 §:ssä.

Taajamalla tarkoitetaan rakennusryhmää, jossa on vähintään 200 asukasta ja jossa rakennusten välinen etäisyys on yleensä enintään 200 metriä. Biojätteen erilliskeräyksen jokaista kiinteistöä koskeva taajamarajaus perustuu Suomen ympäristökeskuksen tuottamaan ja määräajoin päivittyvään taajama-aineistoon.

Säännöksen mukaiset lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet astuvat voimaan jätehuoltomääräysten 47 §:ssä esitettyjen siirtymäsäännösten mukaisesti. Jätteiden erilliskeräys on aloitettava kiinteistöillä viimeistään siirtymäsäännöksessä asetettuihin määräaikoihin mennessä.

Keräyspaperi kuuluu tuottajavastuun piiriin ja sen keräyksestä on säädetty erikseen jätelaissa. Paperin tuottajat keräävät paperin maksutta kiinteistöiltä muilla kuin pientalo- ja haja-asutusalueilla. Jätelain 50 §:n mukaan kiinteistön haltijan on järjestettävä keräyspaperin keräystä varten tarvittavat tilat kiinteistölle. Velvollisuus ei kuitenkaan koske pientaloja tai muita vastaavia kiinteistöjä eikä haja-asutusalueella sijaitsevia kiinteistöjä. Näillä alueilla paperinkeräys on järjestetty alueellisissa paperinkeräyspisteissä.

Jätehuoltomääräyksissä asetetuilla jätteiden erilliskeräysvelvoitteilla varaudutaan jätelainsäädännön suunniteltuun muutokseen. Asetetut erilliskeräyksen velvoiterajat vastaavat pääsääntöisesti niitä vähimmäisvaatimuksia, jotka on suunniteltu asetettavan uudistuvaan lainsäädäntöön. Lainsäädännössä erilliskeräysvelvoitteen vähimmäisvaatimukset on suunniteltu yli 200 asukkaan taajamia koskeviksi, mutta näissä jätehuoltomääräyksissä kierrätettävien jätteiden velvoiterajat koskevat koko toimialuetta kaikille asuinkiinteistöille asetettua biojätteen erilliskeräysvelvoitetta lukuun ottamatta. Koko toimialuetta koskevat velvoiterajat on katsottu tarkoituksenmukaiseksi mm. tulkinnallisten epäselvyyksien ja hallinnollisen työn vähentämiseksi. Taajamarajausta noudatetaan kuitenkin kaikkia kiinteistöjä koskevassa biojätteen erilliskeräysvelvoitteessa, jotta keräyksen tehokkuus ja ympäristöhyödyt pystytään varmistamaan. Velvoiterajojen määrittämisessä on otettu huomioon alueella tehdyt jätteiden erilliskeräyksen elinkaariselvitykset, joissa on vertailtu keräyksestä aiheutuvia ympäristövaikutuksia eri velvoiterajoilla.

Hyötyjätteille annettavilla erilliskeräysvelvoitteilla edistetään etusijajärjestyksen toteutumista, sillä niiden avulla jätteiden lajittelusta tehdään asukkaille vaivatonta. Erilliskeräysvelvoitteiden avulla vaikutetaan myös energiahyötykäyttöön ohjautuvan sekajätteen koostumukseen. Biojäte, lasi ja metalli aiheuttavat haittoja energiahyödyntämisessä, minkä vuoksi nämä jätelajit tulisi myös saada kerättyä mahdollisimman kattavasti erikseen.

Velvoiterajojen ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen haltijat voivat halutessaan erilliskerätä kierrätettävät jätteet ja sopia niiden kiinteistöittäisestä kuljetuksesta Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kanssa. Keräys järjestetään, mikäli se on jätehuollon järjestäjän arvion mukaan teknisistä, taloudellisista ja ympäristöllisistä syistä perusteltua. Alueellista arviointia tehdään kuljetusten optimoimiseksi ja keräyksestä aiheutuvien ympäristö- ja kustannusvaikutusten vähentämiseksi. Mikäli keräystä ei ole perusteltua järjestää kiinteistölle, on suositeltavaa, että biojäte kompostoidaan ja muut kierrätettävät jätteet toimitetaan ekopisteisiin.

15 § MUILLA KUNNALLISEN YHDYSKUNTAJÄTEHUOLLON PIIRISSÄ OLEVILLA KIINTEISTÖILLÄ SYNTYVIEN JÄTTEIDEN LAJITTELU- JA ERILLISKERÄYSVELVOITTEET

Määräyksissä on asetettu lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteita myös muille kuin asuinkiinteistöille siltä osin kuin niitä voidaan antaa. Muille kuin asuinkiinteistöille annettavat erilliskeräysvelvoitteet koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin jätelain 32 §:n perusteella kuuluvia kiinteistöjä, kuten kuntien virastoja, kouluja, päiväkoteja ja kunnallisia terveyskeskuksia. Lisäksi kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella kunnan jätehuoltojärjestelmään jätteensä toimittavat kiinteistöt on velvoitettu noudattamaan tätä pykälää.

Erilliskeräysvelvoitteet on asetettu em. kiinteistöille siten, että erilliskeräys on järjestettävä aina, kun kiinteistöllä syntyy kyseistä jätelajia yli säännöksessä mainitun kilorajan viikossa. Erilleen kerättävät jätelajit ovat samat kuin 14 §:ssä eriteltyt jätteet. Erilliskeräysvelvoitteella varaudutaan jätelainsäädännön muutokseen. Säännöksessä asetetut painoon perustuvat velvoiterajat vastaavat uudistuvan

jätelainsäädännön jätteiden erilliskeräyksen vähimmäisvaatimuksia. Velvoiteraja on kuitenkin asetettu koskemaan koko toimialuetta mm. tulkinnallisten epäselvyyksien poistamiseksi ja keräyksen tehostamiseksi.

Säännöksen mukaiset lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet astuvat voimaan jätehuoltomääräysten 47 §:ssä esitettyjen siirtymäsäännösten mukaisesti. Jätteiden erilliskeräys on aloitettava velvoiterajojen piirissä olevilla kiinteistöillä viimeistään siirtymäsäännöksessä asetettuihin määräaikoihin mennessä.

Vaikka jätehuoltomääräysten mukaiset lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet eivät pääsääntöisesti koske elinkeinonharjoittajia, on huomattava, että jäteasetuksen 14 §:ssä vaaditaan, että teollisuus-, palvelu- ja muun elinkeinotoiminnan harjoittajan on jätelaissa säädetyin edellytyksin järjestettävä vastuulleen kuuluvan paperi-, kartonki, lasi-, metalli-, muovi- ja biojätteen erilliskeräys ja kierrätys. Elinkeinoharjoittajien on noudatettava jäteasetuksen mukaisia velvoitteita.

16 § MUUT ERIKSEEN KERÄTTÄVÄT JÄTTEET

Jätehuoltomääräysten 14 §:ssä mainittujen kierrätettävien jätteiden lisäksi myös muut tuottajavastuun alaiset jätteet on lajiteltava erikseen ja toimitettava tuottajan järjestämään vastaanottoaikaan. Tällaisia jätteitä ovat esimerkiksi paristot ja akut, sähkö- ja elektroniikkaromu sekä ajoneuvojen renkaat. Myös pantilliset juomapakkaukset on toimitettava niitä varten varattuihin palautuspisteisiin. Kun jätteet toimitetaan tuottajien vastaanottoon, saadaan ne asianmukaiseen jatkokäsittelyyn varmistuen samalla niiden uusio- tai materiaalihyötykäyttöä.

Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet on kerättävä erikseen ja toimitettava käsiteltäväksi näiden jätehuoltomääräysten luvussa 9 annettujen määräysten mukaisesti. Kyseisten jätteiden toimittaminen asianmukaiseen käsittelyyn on olennaista, sillä sekajätteen joukkoon päätyessään ne voivat aiheuttaa terveys- ja ympäristöhaittoja.

Risut, oksat ja puutarhajäte on toimitettava Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n osoittamaan vastaanottoaikaan, mikäli niitä ei käsitellä omatoimisesti kiinteistöllä. Näiden jätteiden omatoimisesta käsittelystä on säädetty jätehuoltomääräysten 17 §:ssä.

Rakennus- ja purkujätteelle annetaan jäteasetuksessa tarkat erilliskeräysvelvoitteet, jotka koskevat niin elinkeinotoimintaa kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia kiinteistöjä. Asuinkiinteistöillä syntyvä rakennus- ja purkujäte kuuluu kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin siinä tapauksessa, että se on peräisin kiinteistön haltijan omatoimisesta pienimuotoisesta remontoinnista tai silloin, kun kiinteistön haltija vastaa itse rakennus- ja purkujätteen jätehuollosta hankkiessaan palveluita yrityksiltä. Mikäli remonttipalvelua tarjoava yritys vastaa asuinkiinteistöllä syntyvän rakennus- ja purkujätteen jätehuollosta, on se elinkeinotoiminnan jätettä.

Kunnan vastuulle kuuluvista saostus- ja umpisäiliölietteistä säädetään erikseen jätehuoltomääräysten luvussa 8.

Luku 4 Jätteen omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen

17 § KOMPOSTOINTI

Jätehuoltomääräyksissä mahdollistetaan biojätteen, kuivakäymäläjätteen sekä tietyistä jätevesijärjestelmistä syntyvän kompostoituvan jätteen omatoiminen käsittely kompostoimalla. Kompostointi edistää etusijajärjestyksen toteutumista. Myös uudessa jätedirektiivissä kannustetaan kotikompostointiin. Biohajoavan jätteen hyvin hoidettu kompostointi edistää ravinteiden saamista käyttöön syntypaikallaan ja vähentää jätteen kuljetuksen tarvetta. Kompostointiin ei kuitenkaan jätehuoltomääräyksillä veloiteta, sillä väärin hoidetusta kompostoinnista voi olla enemmän haittaa kuin hyötyä.

Biojätteen kompostoinnista on tehtävä ilmoitus jätehuoltoviranomaiselle biojätteen asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi. Kompostointi-ilmoituksen käyttöönotolla varaudutaan myös uudistuvan jätelainsäädännön vaatimukseen biojätteen käsittelyä koskevan rekisterin perustamisesta. Mikäli kiinteistöllä kompostoidaan siellä syntyvä biojäte, ei kiinteistöllä ole velvollisuutta liittyä biojätteen kiinteistöittäiseen kuljetukseen, vaikka näiden jätehuoltomääräysten 14 §:n erilliskeräysveloitteet muutoin koskisivat kiinteistöä.

Kiinteistön haltijan on ilmoitettava jätehuoltoviranomaiselle myös kompostoinnin lopettamisesta. Tämän jälkeen kiinteistön haltijan velvollisuutena on järjestää kiinteistölle biojätteen keräyspiste keräysvälineineen, mikäli kiinteistöä koskee biojätteen erilliskeräysveloite näiden jätehuoltomääräysten 14 §:n mukaisesti.

Kompostorin ylläpitoon on kiinnitettävä huomiota, jotta kompostointi onnistuu. Kompostoria on myös hoidettava valmistajan tai maahantuojan ohjeiden mukaisesti. Elintarvike- tai ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota hygieniaan ja hajuhaittojen ehkäisemiseen. Näiden jätteiden kompostointiin käytettävän kompostorin tulee erityisesti olla jyrsijä- ja haittaeläinsuojattu. Lisäksi tulee varmistaa, että jäte on täysin kompostoitunut ennen sen poistamista kompostista. Elintarvike- ja kuivakäymäläjätteen kompostoreille asetettujen rakennevaatimusten tarkoituksena on varmistaa, ettei kompostoinnista aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

Jotta kyseessä olisi asianmukainen kompostointi, biojätteen tulee olla selvästi maaton ennen kuin se poistetaan kompostorista. Mikäli käytössä on sisäkompostori, jossa kompostointiaika on lyhyt, eivät biojätteet ehdi maata riittävästi. Tällöin tarvitaan erillinen näiden määräysten mukainen kompostori jälkikompostointia varten.

Säännöksessä on asetettu erityisiä veloitteita kuivakäymäläjätteen, lemmikkieläinten ulosteiden ja sekä määräysten 38 §:ssä tarkoitetun, ulosteperäistä jätettä sisältävän pienpuhdistamolietteen kompostoinnille, sillä niiden osalta on kiinnitettävä erityistä huomiota hygieniaan ja hajuhaittojen torjumiseen. Myös kompostointiajan keston on kiinnitetty erityistä huomiota, jotta voidaan varmistua ulosteperäisen aineksen hygienisoitumisesta.

Puutarhajätteen, fosforinpoistokaivojen lietteen sekä harmaiden jätevesien saostussäiliölietteiden kompostointia koskevat määräykset ovat muuta kompostointia lievempiä. Myös näiden jätteiden kompostoinnin on kuitenkin oltava hallittua. Esimerkiksi puutarhajätteiden kompostia pitää hoitaa, sillä pelkkä puutarhajätteiden läjittäminen ei ole kompostointia. Puutarhajätteiden vieni puistoihin tai muille yleisille tai yksityisille alueille ilman maanomistajan lupaa on kiellettyä, sillä tällainen toiminta on roskaamista ja heikentää yleistä viihtyvyyttä sekä voi aiheuttaa vieraslajien leviämistä luontoon. Mikäli puutarhajätteitä ei kompostoida kiinteistöllä, ne on toimitettava Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n tai kunnan osoittamaan

vastaanottoaikaan. Puutarhajätteen kompostoinnista ei tarvitse tehdä kompostointi-ilmoitusta. Lietteiden kompostoinnista on tehtävä ilmoitus jätehuoltoviranomaiselle jätehuoltomääräysten 38 §:n mukaisesti.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi tarvittaessa kieltää kompostorin käytön. Esimerkiksi tilanteessa, jossa kompostorin hoitamattomuudesta aiheutuu jatkuvia haju- tai muita haittoja naapurustolle, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi kieltää kompostorin käytön, jolloin kiinteistön on liityttävä biojätteen erilliskeräykseen jätehuoltomääräysten 14 §:n niin edellyttäessä.

18 § JÄTTEIDEN POLTTAMINEN JA HAUTAAMINEN

Jätteiden polttaminen on lähtökohtaisesti kiellettyä jätelain nojalla. Pykälässä on määritelty tilanteet, joissa jätteen polttaminen on sallittua. Rajoitukset ovat tarpeellisia, sillä pienikiinteistöjen tulisijoissa tai avotulella poltettaessa palamisolosuhteet eivät vastaa hallitulta yhdyskuntajätteen poltolta vaadittuja edellytyksiä. Tällöin savukaasujen mukana ympäristöön voi päätyä nokea, hajua sekä terveydelle haitallisia yhdisteitä, joista saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista ja viihtyvyyshaittoja.

Puhtaan, kuivan, kylmäämättömän ja maalaamattoman tai muuten käsittelemättömän, käytöstä poistetun puutavaran sekä risujen ja oksien polttaminen on kuitenkin mahdollista. Paperin, pahvin ja kartongin käyttö on mahdollista vähäisinä määrinä vain sytykkeenä.

Rakennusten polttaminen paloviranomaisen harjoituskäytössä ei ole jätehuoltomääräyksiä koskeva asia, eikä vaadi jätehuoltoviranomaisen päätöstä poiketa määräyksistä. Rakennuksen polttamisesta päättää aina paloviranomainen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa. Poltossa syntyvä jäte on aina toimitettava asianmukaiseen käsittelyyn.

Jätteiden hautaaminen maahan on kielletty. Jätteiden sijoittaminen maahan on hallitsematonta jätteiden käsittelyä, joka on jätelain nojalla kiellettyä. Jätteiden maahan hautaamisesta voi aiheutua ympäristön pilaantumista. Maaperään saa sijoittaa jätettä hyödyntämistarkoituksessa kunnan ympäristönsuojelumääräysten mukaisesti.

On huomattava, että kuolleiden lemmikkieläinten hautaaminen on sallittua koko maassa Ruokaviraston antaman ohjeistuksen mukaisesti. Ohjeiden mukaan kuolleet lemmikkieläimet hävitetään ensisijaisesti tuhkaamalla tai hautaamalla. Hautaaminen ei saa aiheuttaa vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle. Lisäksi on otettava huomioon ympäristö- ja terveydensuojelulainsäädäntö. Kuolleita tuotantoeläimiä koskee oma sääntelynsä, josta tietoa saa Ruokavirastolta.

Luku 5 Jätteiden keräysvälineet ja niiden tyhjentäminen

19 § KERÄYSVÄLINETYYPIT

Jätteenkuljetuksen ja muun jätehuollon toimivuuden, työturvallisuuden ja ympäristöhaittojen ehkäisyn vuoksi on annettu määräyksiä jätteiden keräysvälineistä. Jätelain 40 §:n mukaan kiinteistön haltijan on järjestettävä vastaanottoaika kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluvan jätteen keräystä varten. Kiinteistöllä on oltava tarvittava määrä keräysvälineitä syntyvään jätemäärään, erilliskeräysvelvoitteisiin ja tyhjennysväliin nähden (jäteasetus 10 §). Keräysväline on myös aina oltava suljettavissa. Muutoin jätteet voivat levitä ympäristöön aiheuttaen roskaantumista. Keräysvälineen on sovellettava kerättävälle jätelajille, jotta jätteet saadaan kuormattua toimivasti jäteautoon.

Määräyksessä on lueteltu keräysvälineet, jotka ovat sallittuja Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n järjestämässä kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa. Näin pyritään mm. parantamaan jätteen kuljettajan työturvallisuutta sekä tehostamaan jätteiden keräystä. Määräyksen mukaan Pirkanmaan Jätehuolto Oy voi tarvittaessa kuitenkin hyväksyä myös muunlaisten keräysvälineiden käytön. Tällä tavoin kiinteistöjen tarpeet erilaisille jätteenkeräysvälineille ovat huomioitavissa, eikä myöskään määräyksiin suljeta pois mahdollisia uusia keräysvälineiden innovaatioita.

Määräyksen mukaan Pirkanmaan Jätehuolto Oy toimittaa käsin siirrettävät keräysvälineet (140–660 litraa) kiinteistöille, joilla syntyy kunnallisen jätehuollon piiriin kuuluvaa jätettä. Tällä on pyritty varmistamaan, että käytettävät keräysvälineet täyttävät jätehuoltomääräysten vaatimukset ja että keräysvälineet ovat työturvallisia. Vanhojen keräysvälineiden korvaustarpeen arvioi ja todentaa Pirkanmaan Jätehuolto Oy.

Pykälässä todetaan, että pikakonttien käyttö on sallittua ainoastaan 31.12.2021 saakka. Pikakonttien tyhjennys voi aiheuttaa jätteen kuljettajille työturvallisuusriskin, minkä vuoksi niiden käytöstä on perusteltua luopua kohtuullisen siirtymäsäännöksen puitteissa.

20 § KERÄYSVÄLINEEN MERKITSEMINEN

Määräyksessä edellytetään, että mikäli keräyspisteessä on useita jätteenkeräysvälineitä, on keräysvälineeseen merkittävä selkeällä tekstittarralla kerättävän jätelajin nimi. Keräysvälineiden merkinnöillä pyritään edesauttamaan jätteenkuljetuksen ja muun jätehuollon toimivuutta sekä työturvallisuutta. Myös jätteiden lajittelun kannalta on olennaista, että keräysvälineen käyttäjälle ja tyhjentäjälle on selvää, mitä jätettä keräysvälineeseen kerätään. Lisäksi tyhjennyksestä vastaavan yhteystiedot on löydettävä keräysvälineistä tai niiden välittömästä läheisyydestä, jotta ongelmatilanteissa yhteystiedot ovat asiakkaille helposti nähtävissä.

Jos keräysväline ei sijaitse kiinteistön välittömässä läheisyydessä, tai samalla paikalla on useiden kiinteistöjen jätteenkeräysvälineitä, on keräysväline yksilöitävä selkeästi esim. kiinteistön numeroa ja/tai kirjainta vastaavalla merkinnällä. Kiinteistökohtaisen keräysvälineen merkitsemisvastuu on keräysvälinettä käytävällä jätteen haltijalla, kimpoissa yhteyshenkilöllä. Keräysvälineen yksilöinti varmistaa sen, että jätteenkuljettaja tyhjentää oikean keräysvälineen. Keräysvälineiden merkitseminen on myös tarpeen kunkin kiinteistön keräysvälineiden tyhjennysrytmin ja laskutuksen oikeellisuuden varmistamiseksi.

21 § KERÄYSVÄLINEEN TÄYTTÄMINEN

Määräyksellä ohjataan sitä, että keräysvälineisiin laitetaan vain niihin kuuluvia jätteitä ja keräysvälineet täytetään oikein. Samalla pyritään vähentämään niitä jätteenkeräykseen liittyviä riskitekijöitä, jotka aiheutuvat keräysvälineiden väärästä täyttämisestä.

Käsin siirrettäville, pyörällisille jätteen keräysvälineille (140–660 l) on asetettu 60 kg:n painorajoitus. Säännöksellä pyritään varmistamaan jätteenkuljettajan työturvallisuus sekä jätteiden kuormaus onnistuneesti. Liian painavaksi pakattu keräysväline voi myös rikkoutua jätteen kuormauksen yhteydessä.

Säännöksessä on luetteloitu jätteet, joita ei saa laittaa kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen keräysvälineisiin tai keräyspisteisiin. Luettelossa on mainittu esimerkiksi palo- ja räjähdysvaaraa aiheuttavat jätteet, vaaralliset jätteet, nestemäiset jätteet ja käymäläjätteet. Keräysvälineeseen ei saa laittaa mitään sellaista jätettä, joka voi aiheuttaa työturvallisuusriskin keräysvälineen tyhjentäjälle, vahingoittaa keräysvälinettä tai

kuljetuskalustoa tai vaikeuttaa jätteenkuormausta tai purkamista. Määräyksellä pyritään varmistamaan jätteen haltijan, jätehuollon toteuttajan sekä ympäristön kannalta turvallinen ja toimiva jätehuolto.

22 § KERÄYSVÄLINEIDEN TYHJENNYSVÄLIT

Jätteen keräysvälineiden tyhjennysvälejä koskevassa määräyksessä säädetään, kuinka usein kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen piirissä olevat keräysvälineet on vähintään tyhjennettävä.

Säännöllisten ja riittävien tyhjennysten tavoitteena on varmistaa, ettei jätteistä aiheudu roskaantumista tai muuta ympäristö- ja terveyshaittaa. Määräyksellä pyritään varmistamaan, ettei jätteitä käsitellä kiinteistöllä jätehuoltomääräysten vastaisesti (esimerkiksi polttamalla) tai viedä luvattomiin paikkoihin siksi, etteivät ne mahdu keräysvälineeseen liian pitkän tyhjennysvälin vuoksi. Tyhjennysväleillä pyritään mitoittamaan tyhjennykset siten, että jätteet mahtuvat keräysvälineeseen ja keräysväline on edelleen suljettavissa. Lisäksi asianmukaisilla tyhjennysväleillä edesautetaan jätteiden lajittelua, sillä riittävillä tyhjennyksillä voidaan ehkäistä keräysvälineiden ylitäyttymistä ja jätteiden päätymistä väärään keräysvälineeseen oikean keräysvälineen ollessa jo täysi. Samalla säännölliset tyhjennykset tukevat kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen logistiikkaa.

Sekajätteelle on määrätty kaksi erillistä tyhjennysväliä sen mukaan, sisältääkö sekajäte biojätettä. Jos kiinteistö on biojätteen erilliskeräyksen piirissä tai biojäte kompostoidaan, on sekajätteen pisin mahdollinen tyhjennysväli kahdeksan (8) viikkoa. Mikäli kiinteistöllä ei ole biojätteen erilliskeräystä tai kompostointia, on pisin sallittu tyhjennysväli neljä (4) viikkoa. Sekajätteen joukossa oleva biojäte voi aiheuttaa hajua ja hygieenistä haittaa, minkä vuoksi keräysvälineen lyhyempi tyhjennysväli on perusteltu.

Biojätteelle on määrätty erilliset tyhjennysvälit vuodenajan sekä käytössä olevan keräysvälineen mukaan. Käsin siirrettävistä keräysvälineistä biojäte on kesäaikaan tyhjennettävä vähintään kahden (2) viikon välein ja talviaikaan vähintään neljän (4) viikon välein. Syväkeräysvälineissä biojätteen tyhjennysväli on ympärivuotisesti neljä (4) viikkoa. Tiheähköt tyhjennysvälit ovat perusteltuja, sillä biojäte voi aiheuttaa hygieenistä haittaa ja hajua. Lisäksi liian pitkään keräysvälineessä oleva hajoava jäte voi houkuttaa haittaeläimiä.

Kartonki- ja muovipakkauksilla pisin sallittu tyhjennysväli on kahdeksan (8) viikkoa. Tavallisesti kartonki- ja muovipakkausten kertymä on suhteellisen suurta ja pakkaukset saattavat sisältää ruokajäämiä, minkä vuoksi muita erilliskerättäviä jätteitä tiheämmät tyhjennysvälit ovat perusteltuja. Muille erilliskerättäville jätteille, eli pienmetallille, lasipakkauksille ja paperille, ei ole määrätty tiettyjä enimmäistyhjennysvälejä. Myös niiden tyhjennyksistä on kuitenkin huolehdittava riittävän usein, ettei niistä aiheudu ympäristö- tai terveyshaittaa.

Jätteen haltija voi sopia Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kanssa määräyksessä mainittuja tyhjennysvälejä tiheämmät tyhjennykset. Keräysvälineiden tyhjennysrytmin on kuitenkin aina sovittava kunnallisen jäteyhtiön logistiikkaan. Jos haluttu tyhjennysväli ylittää jätehuoltomääräysten mukaiset enimmäistyhjennysvälit, on tyhjennysvälin pidentämistä haettava jätehuoltomääräyksistä poikkeamisena. Poikkeusta haetaan jätehuoltoviranomaiselta jätehuoltomääräysten 45 §:n mukaisesti.

23 § KERÄYSVÄLINEEN TYHJENNYSTEN KESKEYTTÄMINEN

Jätehuoltomääräyksissä mahdollistetaan kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen tilanteissa, joissa kiinteistö on väliaikaisesti käyttämättömänä. Keskeytyksen tulee aina olla määräaikainen, ja keräysväline on tyhjennettävä jätteistä ennen keskeytyksen alkamista.

Kiinteistön haltija voi sopia lyhytaikaisesta, alle vuoden mittaisesta keskeytyksestä suoraan Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kanssa. Keskeytyksen tarpeesta on ilmoitettava kunnalliselle jäteyhtiölle vähintään viikkoa ennen keskeytyksen toivottua alkamista, jotta kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen reitille ehditään tehdä tarvittavat muutokset. Yli vuoden mittaiset keskeytykset tai tilanteet, joissa on useita peräkkäisiä lyhytaikaisia keskeytyksiä, edellyttävät poikkeamista jätehuoltomääräyksistä. Poikkeusta haetaan jätehuoltoviranomaiselta jätehuoltomääräysten 45 §:n mukaisesti.

24 § LISÄJÄTE

Lähtökohtaisesti jätteen keräysvälineen koko ja tyhjennysväli on mitoitettava siten, että syntyvät jätteet mahtuvat aina keräysvälineeseen. Jos jäte ei kuitenkaan yksittäisessä poikkeustapauksessa mahdu keräysvälineeseen, se voidaan tilapäisesti sijoittaa jätteelle varatun keräyspisteen välittömään läheisyyteen. On huomioitava, että asia koskee vain kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettavia jätteitä. Jos ylimääräistä jätettä on huomattavasti normaalia enemmän, on sen poiskuljettamisesta sovittava etukäteen Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kanssa. Lisäjätteen keräyksestä peritään jätetaksan mukainen lisämaksu.

Lisäjätteen on koostumuksensa, määränsä ja kokonsa puolesta vastattava jätettä, jota muutenkin kerättäisiin kyseiseen keräysvälineeseen. Keräysvälineen viereen jätetty irtojäte tulee epäselvyyksien välttämiseksi merkitä selvästi lisäjätteeksi. Lisäjätteen kohdalla on erityisesti huomioitava jätteen kuljettajan työturvallisuus. Tämän vuoksi irtojätösäkillä tai muulle lisäjätepakkaukselle on asetettu painorajaksi 20 kg. Lisäjäte on pakattava siten, että kuljettaja saa kuormauksen suoritettua helposti ja turvallisesti. Suurikokoiset jätteet (kuten rikkoutuneet huonekalut) eivät ole kuljettajan yksin kuormattavissa, eivätkä ne sovellu lisäjätteeksi. Tällaisten jätteiden kuljetuksesta on huolehdittava jätehuoltomääräysten 11 §:n mukaisesti.

Lisäjätteen jättäminen on sallittua ainoastaan poikkeustapauksissa, sillä erilliset, käsin siirreltävät jätteet heikentävät jätteenkuljettajan työturvallisuutta ja voivat aiheuttaa roskaantumista. Jos lisäjätettä muodostuu toistuvasti, jätteen tuottaja tai keräyspisteen haltija on velvollinen huolehtimaan jätehuoltopalvelun muuttamisesta keräysvälineen tyhjennystiheyttä tai tilavuutta lisäämällä. Muutokset sovitaan ottamalla yhteyttä Pirkanmaan Jätehuolto Oy:öön.

25 § KERÄYSVÄLINEEN KUNNOSSAPITO

Jätehuoltomääräyksen mukaan jätteen keräyspisteen haltija on vastuussa keräysvälineen kunnossa- ja puhtaanapidosta niiltä osin kuin toimenpiteitä ei ole sisällytetty jätetaksassa jätehuollon järjestäjän tehtäväksi. Esimerkiksi jätetaksassa määritetty biojätteen tyhjennyshinta sisältää biojätteen keräysvälineen pesun kahdesti vuodessa. Keräysvälineiden asianmukainen kunnossapito on tärkeää, jotta voidaan välttyä mahdollisilta ympäristö- ja terveyshaitoilta sekä keräysvälineen käyttäjiin tai tyhjentäjiin kohdistuvilta turvallisuusriskeiltä.

Pirkanmaan Jätehuolto Oy toimittaa kiinteistölle uuden keräysvälineen jätehuoltomääräysten 19 §:n mukaisesti, jos kunnallisen jätehuollon järjestämistä vastuun piiriin kuuluvan jätteen keräysväline rikkoutuu normaalin kuormauskäsitteilyn yhteydessä tai keräysvälineen käytettävyyttä kärsii tavanomaisen kulumisen seurauksena. On huomioitava, että kyseinen määräys koskee vain käsin siirrettäviä, 140–660 litran keräysvälineitä.

Luku 6 Jätteiden keräyspisteet

26 § KERÄYSVÄLINEIDEN SIOITTAMINEN

Jätehuoltomääräyksessä on annettu jätteen keräysvälineiden sijoittamista koskevia määräyksiä, jotta voidaan varmistua jätteiden toimivasta ja turvallisesta keräyksestä ja kuljetuksesta.

Jätteiden keräyspisteelle on oltava esteetön pääsy ja jäte on voitava kuormata turvallisesti ja esteettä keräysvälineen tyhjennystapa huomioiden. Jätehuolto on yksi välttämättömistä peruspalveluista, joten keräysvälineet on pystyttävä tyhjentämään kaikkina vuodenaikoina eikä niiden tyhjentämisestä saa aiheutua vaaraa tai haittaa tyhjentäjälle, kiinteistön muille käyttäjille, liikenteelle tai ympäristölle. Hankalat olosuhteet hidastavat keräystä ja lisäävät tapaturmariskiä. Kiinteistön haltijan on järjestettävä pysyvä paikka jätteen keräysvälineelle tai -välineille edellä mainitut velvoitteet huomioiden. Keräysvälineiden sijoittamisessa kiinteistölle on myös noudatettava kunnan rakennusjärjestyksen määräyksiä, terveydensuojelujärjestyksiä, ympäristönsuojelumääräyksiä, kaavamääräyksiä sekä laitevalmistajan ohjeita.

Jos keräysvälineiden turvallinen tyhjennys ei onnistu, on keräysvälineet sijoitettava toiseen paikkaan.

Uudisrakentamisessa on tärkeää huomioida kiinteistön jätehuollon toimivuus. Sekä uusia jätetiloja että syväkeräysvälineitä rakennettaessa on suositeltavaa noudattaa kulloinkin voimassa olevaa RT-korttia asuinkiinteistöjen jätehuollosta (RT 69-11190).

Mikäli kiinteistölle ei ole kiinteistön olosuhteista johtuen mahdollista sijoittaa jätehuoltomääräysten mukaisesti osaa tai kaikkia edellytetyistä jätteiden keräysvälineistä, tulee kiinteistön haltijan hakea 45 §:n mukaista poikkeusta näistä jätehuoltomääräyksistä.

27 § JÄTETILAT JA KERÄYSVÄLINEIDEN SUOJAUS

Pykälässä määrätään jätetilojen, -katosten ja -aitausten teknisistä rakenteista. Jotta jätteiden tuonti sekä tyhjennys onnistuvat turvallisesti ja vaivattomasti, on keräyspisteelle varmistettava esteetön pääsy. Määräyksen mukaan jätetilan pitäisi olla saavutettavissa ilman kynnystä, porrasta tai muuta jätteiden keräystä hankaloittavaa estettä. Jätetilojen mitoituksessa on huomioitava, että eri jätelajien keräysvälineet ovat tyhjennettävissä siirtämättä muita keräysvälineitä.

Määräyksessä todetaan, että jätteiden keräyspisteeseen tai keräysvälineen välittömään läheisyyteen ei saa sijoittaa tai sellaista tavaraa, jota ei ole tarkoitettu vietäväksi lisäjätteenä muun jätteen mukana. Muutoin vaarana on se, että jätteeksi kuulumattomat tavarat erehdytään kuormaamaan jäteautoon.

28 § JÄTETILOJEN LUKITUS

Useilla kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluvilla kiinteistöillä jätteen keräyspiste tai keräysvälineet ovat lukittuja mahdollisten väärinkäytösten estämiseksi. Jätetilojen lukitusta koskevalla määräyksellä pyritään varmistamaan, että jätteen kuormaus sujuisi mahdollisimman vaivattomasti myös lukituista tiloista. Tavoitteena on, että jätteen kuljettajan ei tarvitse kuljettaa mukanaan useita eri avaimia. Sarja-avaimiin perustuvilla ratkaisuilla nopeutetaan jätteen keräystä.

29 § AJOVÄYLÄT JA KERÄYSVÄLINEIDEN SIIRTOVÄYLÄT KIINTEISTÖITÄISESSÄ JÄTTEENKULJETUKSESSA

Jätteen keräysvälineiden siirtoväyliä sekä keräyspisteen rakenteita koskevilla määräyksillä pyritään varmistamaan keräysvälineiden tyhjennettävyys sekä jätteenkuljettajien työturvallisuus. Myös keräyspisteen kunnossa- ja puhtaanapidolle, kuten lumitöille ja liukkauden torjunnalle on asetettu vaatimuksia, jotta keräysvälineiden käyttö ja tyhjentäminen olisi turvallista kaikille osapuolille.

Keräyspisteen välittömässä läheisyydessä on oltava raskaalle kalustolle sopiva kääntöpaikka, mikäli kuljetusten sujuvuus, työturvallisuus ja yleinen turvallisuus sitä edellyttävät. Keräyspistettä järjestettäessä on otettava huomioon, että jäteauton tarvitsema ajoväylän leveys ja korkeus ovat riittäviä eikä puusto haittaa näkyvyyttä tai ylety ajoradalle. Ajo-radalla ja reuna-alueella ei saisi olla isoja kiviä tai syviä monttuja. Jäteauto pitää pystyä pysäköimään turvallisesti tyhjennyksen ajaksi muiden liikkujien turvallisuus huomioiden.

Määräyksen mukaan kiinteistön haltijan on huolehdittava, että jätteen kuljettajan käytössä on keräysvälineen siirtoa helpottavat laitteet tai rakenteet, jos keräysvälineen siirtoväylän kaltevuus on yli 1:5 tai väylällä on kynnyksiä, portaita tai muita työturvallisuusriskejä aiheuttavia esteitä.

Ajoväyliä on oltava riittävän kantavia, sillä kuormatun jäteauton paino on jopa 30 tonnia. Jos keräysvälineen tyhjentäminen edellyttää ajoa yksityisellä tiellä, on yksityistienpitäjä vastuussa aina tien kestävydestä ja mahdollisista tievaurioista. Jätteenkuljetukset rinnastuvat Väyläviraston tulkinnan mukaan elintärkeisiin kuljetuksiin, jotka on saatava suoritettua esimerkiksi kelirikkoajasta huolimatta. Mahdollisten painorajoitusten aikana tienpitäjän on osoitettava lupa jätteenkuljetuksen suoritukselle liikennemerkein tai kirjallisesti Pirkanmaan Jätehuolto Oy:lle. Jos yksityistielle tai kiinteistölle ei kuitenkaan kiinteistön olosuhteiden tai tien rakenteiden vuoksi voi ajaa, on kiinteistön haltijan ajoitettava tyhjennykset kelirikkoajan ulkopuolelle tai järjestettävä jätteenkeräyspiste muualle, kantavan ja esteettömän kulkuyhteyden varrelle esimerkiksi yhdessä tiehoitokunnan muiden osakkaiden kanssa. Mikäli keräysvälineet joudutaan siirtämään käsin tyhjennettäväksi, käytetään siirron osalta kulloinkin voimassa olevan hinnaston mukaista hintaa.

30 § ALUEELLISET JÄTTEIDEN KERÄYSPISTEET

Jätteiden vastaanottoapaikkojen käyttöä koskevat määräykset ja ohjeet sekä niiden noudattaminen on tarpeen roskaantumisen ehkäisemiseksi sekä jätteiden lajittelun ja hyötykäytön onnistumiseksi.

Jätteiden alueellista keräystä järjestetään eri tahojen toimesta. Määräyksessä alueellisella vastaanottopisteellä tarkoitetaan Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n ylläpitämää aluejätepistettä tai ekopistettä, Rinki Oy:n ylläpitämää ekopistettä pakkausjätteille, paperin tuottajien ylläpitämää vastaanottopistettä paperituotteille ja muuta jätteen tai uudelleenkäyttöön valmisteltävien tuotteiden alueellista vastaanottopistettä, kuten esimerkiksi tekstiilien vastaanottopistettä.

Keräyspisteelle saa toimittaa ainoastaan sellaisia jätteitä, joita varten siellä on keräysväline. Keräyspisteelle ei saa tuoda jätteitä, joiden käsittelyyn ei ole varauduttu tai joille ei ole tilaa. Keräyspisteisiin kuulumattomat jätteet aiheuttavat hankaluuksia ja lisäkustannuksia jätteiden kuljettamiselle ja käsittelylle. Jätteitä ei saa jättää jäteastioiden ulkopuolelle, sillä valvomattomilla keräyspaikoilla jäteastioiden ulkopuolelle jätetyt jätteet aiheuttavat helposti roskaantumista. Keräyspisteellä on oltava pisteestä vastaavan tahon yhteystiedot, jotta keräyspisteen käyttäjät voivat helposti ilmoittaa mahdollisista ongelmatilanteista, kuten ylitäysistä keräysvälineistä. Mikäli keräysvälineet ovat täynnä, tulisi jätteet viedä toiselle keräyspisteelle. Keräyspisteiden palveluista ja sijainnista saa lisätietoa valtakunnallisesta keräyspisteiden tietoja jakavasta verkkopalvelusta <https://www.kierratys.info/>.

Alueellisen keräyspisteen perustamiseen on oltava maanomistajan tai kiinteistön haltijan lupa. Alueellisen vastaanottoaikan ylläpito on määrätty pisteestä vastaavalle taholle.

Luku 7 Jätteenkuljetus

31 § JÄTTEEN KUORMAAMINEN

Jätteen noutoa ja kuormaamista käsittelevä pykälä koskee pääosin jätteenkuljettajia. Jäteasetuksen mukaan jätteen kuormaaminen ja muut kuljetusjärjestelyt tulee ajoittaa siten, että läheisyydessä asuville ja oleskeleville ei aiheudu melu- tai muuta vastaavaa häiriötä.

Määräyksen mukaan jätteiden kuormaaminen taajaan asutulla alueella tai sen välittömässä läheisyydessä on kielletty klo 22–6 välisenä aikana. Jätteen kuormaamiselle ei ole asetettu päiväkohtaisia rajoituksia, sillä kuormaaminen voi olla tarpeen myös lauantaisin ja pyhäpäivinä, jotta jätehuollosta pystytään huolehtimaan esimerkiksi pidempien pyhien (kuten pääsiäisen) aikana. Kuormausajat liittyvät jätehuollon tekniseen toteutukseen ja koskevat siten myös elinkeinotoimintaa.

32 § YLEISET JÄTTEENKULJETUSTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

Määräyksessä on asetettu vaatimuksia jätteiden asianmukaiselle kuljetukselle. Jätteenkuljetus ei saa aiheuttaa ympäristön roskaantumista tai haittaa ympäristölle tai terveydelle. Jäteasetuksen 11 § velvoittaa kuljettamaan jätteet tiiviissä pakkauksessa, umpinaisessa kuljetusvälineessä tai muuten peitettynä. Jätteenkuljettaja on vastuussa jätteiden asianmukaisesta kuljetuksesta.

Määräyksessä edellytetään, että erilliskerätyt, laadultaan erilaiset jätteet on pidettävä kuljetuksen aikana erillään. Tämän tavoitteena on estää eri jätelaatujen sekoittuminen, jotta erilliskerättävien jätteiden hyötykäyttö ei hankaloidu.

Jätteen luovuttajan, jätteenkuljettajan ja jätteen vastaanottajan on oltava määräyksen mukaan selvillä mahdollisesta siirtoasiakirjan laatimisveloitteesta, joka koskee mm. asumisessa syntyvien lietteiden, rakennus- ja purkujätteen sekä vaarallisten jätteiden kuljettamista. Siirtoasiakirjan tarkoituksena on turvata jätteiden toimitus asianmukaiseen käsittelyyn, minkä lisäksi siirtoasiakirja luo edellytyksiä jätteiden kuljetusten seurantaan ja valvontaan. Mikäli jäte noudetaan kotitaloudesta, jätteen kuljettajan on jätteen haltijan sijasta laadittava siirtoasiakirja. Jäteasetuksessa on tarkennettu, mitä tietoja siirtoasiakirjassa vaaditaan.

33 § JÄTTEENKULJETUSREKISTERI JA KULJETUSTIETOJEN TOIMITTAMINEN

Määräyksessä veloitetaan jätteen kuljettajaa luovuttamaan neljännesvuosittain jätehuoltoviranomaiselle tiedot kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetetuista jätteistä. Tietojen luovutusvelvollisuus perustuu jätelain 39 §:än sekä jäteasetuksen 26 §:än. Kuljetustietojen toimittamisella neljännesvuosittain pyritään huomioimaan muuttuvan jätelain tiukentuva tiedonantovelvollisuus kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta. Jätehuoltoviranomaiselle on toimitettava tiedot kiinteistöistä, joilta jätettä on noudettu, sekä tiedot

jäteastioiden tyhjennyksistä kiinteistöittäin ja jätelajeittain. Toimitettavien tietojen sisällöstä säädetään yksityiskohtaisesti jäteasetuksen 26 §:ssä.

Tiedot on toimitettava sähköisesti taulukkolaskentaohjelmalla muokattavassa muodossa jätehuoltoviranomaisen määrittelemällä tavalla. Käytännössä tiedot on toimitettava csv- tai xls-muotoisena tiedostona. Taulukkolaskentaohjelmista on saatavilla ilmaisversioita, joten tietojen toimittaminen tällä tavoin ei ole kuljettajille kohtuutonta.

Pykälään on merkitty tarkat määräajat, joihin mennessä tiedot on toimitettava ilman erillistä raportointipyyntöä. Ohjeet tietojen toimittamiseen ovat saatavilla jätehuoltoviranomaisen internetsivuilla (www.tampere.fi/jatehuoltolautakunta). Toimitettujen tietojen oikeellisuudesta vastaa jätteen kuljettaja.

Jätelain 143 §:n mukaisesti jätehuoltoviranomainen ylläpitää rekisteriä jätteen kuljetuksista. Rekisteriin tallennetut kuljetusta koskevat henkilötiedot säilytetään viisi vuotta rekisteriin merkitsemisen jälkeen. Rekisteriin tallennettujen henkilö- ja muiden tietojen salassapidosta ja luovuttamisesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa sekä henkilötietojen muusta käsittelystä yleisessä tietosuojasetuksessa (EU 2016/679) sekä tietosuojalaissa (1050/2018).

Määräyksellä pyritään varmistamaan edellytykset kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen seurantaan ja valvontaan. Näin varmistetaan, että jätelakia ja jätehuoltomääräyksiä noudatetaan toimialueella.

34 § JÄTTEEN VASTAANOTTO- JA KÄSITTELYPAIKAT

Pykälässä määrätään, mihin jätteenkuljettajien on toimitettava kerätyt jätteet. Määräyksellä varmistetaan, että jätteet ohjautuvat asianmukaisesti sille taholle, jolla on jätelain mukainen vastuu huolehtia jätteiden käsittelystä. Lisäksi pykälässä tuodaan esiin yleiset vastaanotto- ja käsittelypaikkojen käyttämistä koskevat veloitteet ja käytännöt. Määräyksellä pyritään siihen, että vastaanottopaikoille toimitetaan vain sinne tarkoitettua jätettä, jotta jatkokäsittely on toimivaa ja ympäristöhaittoja ei pääse syntymään.

Kunnan jätehuollon järjestämistä vastaavien piiriin kuuluvat jätteet on toimitettava Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n osoittamiin vastaanotto- ja käsittelypaikkoihin, joista pidetään listaa Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n internetsivuilla. Erilliskerätyt pakkausjätteet toimitetaan tuottajan osoittamaan vastaanottopaikkaan tai Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n osoittamaan välivarastointipaikkaan. Vaaralliset jätteet tulee toimittaa vaarallisten jätteiden vastaanottopaikkaan.

Luku 8 Saostus- ja umpisäiliölietteet sekä erotuskaivojätteet

35 § JÄTEVESIEN KÄSITTELYJÄRJESTELMÄN KUNNOSSAPITO

Määräyksellä tarkennetaan kiinteistön haltijan ja lietteen tyhjentäjän vastuita, jotta tyhjennystapahtuma olisi sujuva ja turvallinen kaikille osapuolille. Kiinteistön haltija on velvollinen järjestämään kiinteistöllä vallitsevat olosuhteet sellaisiksi, että tyhjennys voidaan suorittaa turvallisesti, eikä siitä aiheudu vaaraa tai haittaa ympäristölle, terveydelle ja jätevesijärjestelmän toimivuudelle. Kiinteistön haltijan on huolehdittava tyhjennystapahtuman jälkeisistä järjestelmän vaatimista huoltotoimenpiteistä, esimerkiksi säiliön täyttämistä vedellä, pienpuhdistamon käynnistämisestä ja mahdollisesta järjestelmän lukitsemisesta sekä muista mahdollisista kunnossapitotoimenpiteistä, ellei erikseen ole muuta sovittu.

Lietesäiliöiden tyhjennettävyys sekä lietteenkuljettajien työturvallisuus pyritään varmistamaan asettamalla määräyksiä keräyspisteen kunnossa- ja puhtaanapidolle, kuten lumitöille ja liukkauden torjunnalle. Kiinteistölle johtavan ajoväylän on myös kestettävä loka-ajoneuvon paino. Jos keräysvälineen tyhjentäminen edellyttää ajoa yksityisellä tiellä, on yksityistienpitäjä vastuussa aina tien kestävydestä ja mahdollisista tievaurioista. Kuten jätekuljetukset myös lietteenkuljetukset rinnastuvat Väyläviraston tulkinnan mukaan elintärkeisiin kuljetuksiin, jotka on saatava suoritettua esimerkiksi kelirikkoajasta huolimatta. Mahdollisten painorajoitusten aikana tienpitäjän on osoitettava lupa jätteenkuljetuksen suoritukselle liikennemerkkein tai kirjallisesti Pirkanmaan Jätehuolto Oy:lle. Jos yksityistielle tai kiinteistölle ei kuitenkaan kiinteistön olosuhteiden tai tien rakenteiden vuoksi voi ajaa, on kiinteistön haltijan ajoitettava tyhjennykset kelirikkoajan ulkopuolelle.

36 § LIETESÄILIÖIDEN TARKASTAMINEN JA TYHJENTÄMINEN

Pykälässä tuodaan esiin kiinteistön haltijan vastuu asumisessa syntyvistä lietteistä. Määräyksen tarkoituksena on varmistaa, että asumisessa syntyvät lietteet käsitellään asianmukaisesti eikä niistä pääse aiheutumaan haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Käsittelyn asianmukaisuuden ja maaperäkäsittelyn toimivuuden varmistamiseksi on huolehdittava, että liete poistetaan säiliöstä riittävän usein. Jätevesijärjestelmän hoito-, tarkastus- ja kirjanpitovelvollisuuksista määrätään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (157/2017). Haja-asutuksen jätevesien käsittelyn sääntelyä on monelta osin kohtuullistettu, eikä valtioneuvoston asetukseen sisälly enää tyhjentämistä koskevaa sääntelyä. Jätehuoltomääräyksissä on kuitenkin tarpeen määrittää lietteille minimityhjennysvälit ympäristö- ja terveyshaittojen ehkäisemiseksi ja jätevesijärjestelmän toimivuuden varmistamiseksi.

Mustia jätevesiä eli WC-vesiä sisältäviin saostussäiliöihin, pienpuhdistamojen lietetiloihin ja muihin vastaaviin säiliöihin kertynyt jätevesiliete on tyhjennettävä tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Pelkästään harmaavesilietteitä sisältävien saostussäiliöiden ja vastaavien säiliöiden jätevesiliete on poistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein siten, ettei säiliöstä pääse kulkeutumaan lietettä eteenpäin. Harmailla jätevesillä tarkoitetaan jätevetä, joka on peräisin ainoastaan pesemisestä, siivoamisesta, keittiöstä tai muusta vastaavasta toiminnasta. Harmaa jätevesi ei sisällä vesikäymälän huuhteluvettä tai esimerkiksi kuivakäymälän suotovesiä.

Jätevesijärjestelmien lietesäiliöiden lisäksi hiekan-, öljyn- ja rasvanerotuskaivojen tyhjentämisestä on huolehdittava säännöllisesti. Kyseisten kaivojen tyhjentäminen ja hoitaminen ovat ennakoivia toimia, joilla ehkäistään ongelmia viemäriverkostossa. Samoin on huolehdittava asianmukaisesti fosforinpoistokaivojen suodatinmassoista, biosuotimiin kertyvistä massoista sekä maapuhdistamoiden massoista.

Kirjanpito vaatimus lietetyhjennyksistä on asetettu tyhjennysten valvontaa varten.

Jätevesilietteitä ei saa levittää metsään tai muualle maastoon, koska siitä voi aiheutua ympäristön pilaantumista. Tämä on hallitsematonta jätteiden käsittelyä, joka on jätelain nojalla kiellettyä. Lietettä ei myöskään saa sekoittaa muuhun jätteeseen tai toimittaa aluejätepisteisiin hygieniahaittojen vuoksi.

37 § LIETESÄILIÖN TYHJENNYKSEN KESKEYTYS

Mikäli kiinteistö on täysin käyttämätön tai käytössä ollut kiinteistö jää käyttämättömäksi, sovitus tyhjennysrytmin tai vuosittaisen jätehuoltomääräysten mukaisen tyhjennyksen keskeyttäminen sovitaan jätteyhtiön kanssa. Keskeytyksestä voi sopia jätteyhtiön kanssa enintään vuodeksi siten, että vuosittainen jätehuoltomääräysten mukainen lietesäiliön tyhjennys jää tekemättä. Keskeytyksestä tulee ilmoittaa

jäteyhtiölle viimeistään viikkoa ennen keskeytyksen alkamisajankohtaa. Mikäli kiinteistö on täysin käyttämätön yli vuoden ajan, tulee tyhjennyksen keskeytystä hakea jätehuoltoviranomaiselta näiden jätehuoltomääräysten 45 §:n mukaisesti. Nokian kaupungin alueella sijaitsevalla kiinteistöllä lietteen tyhjennyksen keskeytyksestä sovitaan kuljetusyrityksen kanssa, mikäli keskeytys on enintään vuoden mittainen. Mikäli keskeytys on tätä pidempiaikainen, keskeytystä haetaan jätehuoltoviranomaiselta jätehuoltomääräysten 45 §:n mukaisesti.

Kiinteistön haltijalla on huoltovastuu jätevesijärjestelmästä myös keskeytyksen aikana. Lietesäiliö tulee tyhjentää jätevesijärjestelmän vaatimalla tavalla ja jätehuoltomääräysten mukaisesti ennen keskeytyksen alkamista.

38 § LIETTEEN OMATOIMINEN KÄSITTELY

Jätelain 41 §:ssä säädetään, että tietyin edellytyksin jätteen haltija voi itse käsitellä kiinteistöittaiseen jätteenkuljetukseen soveltuvan jätteen kiinteistöllä, jos käsittely on pienimuotoista. Myös muutaman naapurikiinteistön tai muun lähellä sijaitsevan kiinteistön (korkeintaan 6 kiinteistön) yhteinen käsittely sallitaan. Käsittelyn on kuitenkin oltava pienimuotoista, sillä muunlaista käsittelyä kunnallisen jätehuoltojärjestelmän ulkopuolella jätelaki ei mahdollista.

Näillä jätehuoltomääräyksillä sallitaan lietteiden pienimuotoinen omatoiminen käsittely, mikäli käsittely on asianmukaista ja käsittelystä tehdään ilmoitus jätehuoltoviranomaiselle. Tiedot omatoimisesta käsittelystä on annettava jätehuoltoviranomaiselle asianmukaisen jätehuollon toteutumisen seuranta ja valvontaa varten. Lietteiden omatoimisesta käsittelystä tehtävän ilmoituksen perusteella jätehuoltoviranomainen pyytää tarvittaessa lausunnon kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta lietteiden käsittelyn ympäristönsuojelulain mukaisen luvan tarpeesta sekä lietteiden käsittelyn asianmukaisuudesta.

Omatoiminen lietteiden käsittely voidaan sallia, jos kiinteistöllä on käytössään (joko omana tai esimerkiksi vuokrattuna) siihen soveltuvat laitteistot ja olosuhteet ovat sopivat. Tällöin varmistetaan, että liete voidaan käyttää lannoitustarkoituksessa eli kiinteistöllä on oltava hallinnassaan viljelykäyttöön tai muuhun vastaavaan tarkoitukseen soveltuvaa peltoalaa. Siksi useimmiten kyseessä tulee olla aktiiviviljelijä. Ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:ssä määrätyn pohjaveden pilaamiskiellon mukaan lietettä ei kuitenkaan saa sijoittaa pohjavesi-alueelle edes käsiteltynä.

Liete tulee aina käsitellä ennen peltolevitystä, jotta siitä ei aiheudu terveys-, ympäristö- eikä hajuhaittoja. Hyväksytyjä asumisessa syntyvän lietteen sekä kuivakäymäläjätteen käsittelymenetelmiä ovat kalkkistabilointi, kompostointi, termofiilinen sekä mesofiilinen mädätys. Mesofiilisessä mädätyksessä liete on kuitenkin ennen tai jälkeen mädätyksen vielä hygienisoitava (esim. lämpökäsittely 1 tunti/ 70 °C, palakoko alle 12 mm), kompostoitava, termisesti kuivattava tai käsiteltävä muulla vastaavalla Ruokaviraston hyväksymällä tavalla.

Lietteiden käyttöä lannoitustarkoituksessa rajoittavat mm. lannoitevalmistelaki (539/2006), nitraattiasetus (1250/2014) ja maa- ja metsätalousministeriön päivitetty asetus lannoitevalmisteista (12/12). Kun lietteiden käyttäminen lannoitteena on pienimuotoista, siihen ei vaadita Ruokaviraston lupaa.

Käsitellyn lietteiden voi käytännössä sekoittaa myös lantalaan, mutta tällöin tulee tunnistaa ihmisperäisen jätevesilietteiden tuomat viljelyrajoitukset. Siten käsitellyn lietteiden sijoittaminen peltoon erikseen on useimmiten järkevämpää, sillä tällöin sen tarkka sijoituspaikka tiedetään ja viljelyrajoitukset rajoittuvat vain tälle kyseiselle alueelle.

Joissakin laitepuhdistamoissa liete kerätään kiinteässä muodossa lietepussiin, joka voidaan kompostoida. Lietepussin kompostointi edellyttää, että kompostointi on myös valmistajan ohjeen mukaista, ja että se tehdään näiden jätehuoltomääräysten 17 §:n mukaisesti. Myös harmaiden jätevesilietteiden käsittely omatoimisesti on mahdollista, mikäli lietteen määrä on vähäinen. Määräyksen mukaisesti harmaiden jätevesien käsittely tulee tapahtua jätehuoltomääräysten kompostointia koskevan 17 §:n mukaisesti. Kompostointipykälän mukaan kiinteistöllä voidaan kompostoida myös vähintään vuoden ajan vanhennettua suotonestettä sekä vähintään kuukauden ajan vanhennettua virtsaa.

Näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti omatoimisesti käsiteltävää lietettä ei tarvitse luovuttaa kunnan järjestämään kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen (JL 41 §).

Luku 9 Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

39 § VAARALLISTEN JÄTTEIDEN JÄTEHUOLTO

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat kaikkia toimijoita. Vaarallisia jätteitä koskevilla jätehuoltomääräyksillä pyritään varmistamaan jätehuollon turvallinen järjestäminen ja vaarallisten jätteiden käsittely niiden erityisominaisuudet huomioiden. Vaarallinen jäte on hyvä toimittaa väliaikaisesta varastoinnista asianmukaiseen käsittelyyn mahdollisimman nopeasti vaaraominaisuuksien vuoksi.

Vaaralliseksi jätteeksi katsotaan jätteet, joilla on palo- tai räjähdysvaarallinen, tartuntavaarallinen, muu terveydelle tai ympäristölle vaarallinen ominaisuus tai muu vastaava vaaraominaisuus. Tavallisimpia asumisessa syntyviä vaarallisia jätteitä ovat esimerkiksi:

- paristot ja akut
- loisteputket ja elohopealamput (esim. energiansäästölamput)
- sähkö- ja elektroniikkaromu
- maalit, lakat, liimat ja liuottimet
- tietyt puhdistusaineet, torjunta- ja desinfiointiaineet
- kyllästetty ja käsitelty puu
- jäteöljyt ja öljyiset jätteet
- lääkejätteet

Jätelain 32 §:n mukaisesti kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely. Lisäksi kunnan on järjestettävä maa- ja metsätaloudessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely, jos kysymys ei ole kohtuuttomasta määrästä jätettä. Näin ollen näissä toiminnoissa muodostuvat vaaralliset jätteet on toimitettava Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n järjestämiin vastaanottopaikkoihin, joita on esim. jäteasemilla ja jätekeskuksissa. Osa vaarallisista jätteistä on tuottajavastuunalaisia jätteitä ja ne toimitetaan tuottajan tai jakelijan järjestämään keräykseen. Muilla kiinteistöillä tai elinkeinotoiminnassa muodostuvat vaaralliset jätteet on toimitettava vastaanottajalle, jolla on lupa kyseisten jätteiden vastaanottamiseen.

Vaarallisten jätteiden asianmukainen lajittelu ja merkitseminen ovat tarpeen jätteiden käsittelystä aiheutuvan vaaran tai haitan ehkäisemiseksi. Vaarallisia jätteitä ei saa sekoittaa toisiinsa, muihin aineisiin tai jätteisiin. Vaarallisia jätteitä ei saa missään tapauksessa laittaa kiinteistöittäisen keräyksen piirissä oleviin jätteenkeräysvälineisiin tai viedä aluejätepisteisiin.

Vaarallisten jätteiden pakkaamisesta ja merkitsemistä säädetään jäteasetuksessa. Jätteiden asianmukaisella pakkaamisella ja selkeillä merkinnöillä voidaan varmistua siitä, että jätteen laatu ja ominaisuudet ovat tiedossa sekä jätteen haltijalla että jätteen vastaanottajalle. Lisäksi asianmukaisesti merkitty jäte osataan vastaanottoaikalla ohjata oikeaan käsittelyyn.

40 § VAARALLISTEN JÄTTEIDEN KERÄYS KIINTEISTÖLLÄ

Vaarallisen jätteen keräystä koskevassa säännöksessä annetaan määräyksiä vaarallisten jätteiden turvallisesta säilytyksestä sekä veloitetaan kiinteistön haltijaa tiedottamaan keräyspisteen käyttäjille asianmukaisesta ja turvallisesta jätteiden keräyksestä. Määräyksen tavoitteena on, että vaaralliset jätteet sijoitetaan keräyspisteelle oikein, jotta niiden keräämisestä ei muodostu riskiä tai aiheudu haittaa ympäristölle ja terveydelle.

41 § ERITYISJÄTE

Erityisjätteet ovat jätteitä, joita ei luokitella vaarallisiksi jätteiksi, mutta ne vaativat kuitenkin haitallisuutensa, laatunsa tai määränsä vuoksi erityiskäsittelyä tai erityisiä toimenpiteitä keräyksen, kuljetuksen tai käsittelyn aikana. Erityisjätteitä ovat esimerkiksi viiltävät ja pistävät jätteet sekä nestemäiset, haisevat tai pölyävät jätteet. Erityisjätteet on määrätty pidettäväksi erillään muista jätteistä sekä pakkaamaan ne asianmukaisesti, jotta niistä ei aiheudu turvallisuusriskejä tai haittaa ympäristölle.

Luku 10 Roskaantumisen ehkäiseminen

42 § YLEISÖTILAISUUKSIEN JÄTEHUOLTO

Yleisötilaisuuksien jätehuoltoa koskevat määräykset perustuvat jätelain veloitteeseen asianmukaisesta jätehuollosta sekä roskaantumiseen ehkäisemiseen. Yleisötilaisuuden järjestäjällä on velvollisuus huolehtia tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan hankkimalla sinne tarpeeksi jäteastioita ja huolehdittava niiden tyhjentämisestä tarpeen mukaan, mikä ehkäisee roskaantumista merkittävästi. Myös jätehuoltoon liittyvä neuvonta on järjestäjän vastuulla. Lajittelu- ja erilliskeräysvelvoite on tarpeen, sillä tilaisuuksissa syntyy usein merkittäviä määriä hyötykäyttöön soveltuvaa jätettä.

Yleisötilaisuuden tai -tapahtuman siivoamisvelvollisuudesta on määrätty myös siltä osin kuin tilaisuudella ei ole selkeää järjestäjää. Esimerkkinä tällaisista tilaisuuksista ovat sosiaalisissa verkostoissa ilmoitetut tapahtumat, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu puistoon internetissä leviävän kutsun tai muun tiedon perusteella. Ensisijaisesti vastuu siivoamisesta on roskaajilla, mutta toissijaisesti tällaisen tapahtuman koollekutsujan on huolehdittava alueen siivoamisesta tapahtuman jälkeen.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi tapauskohtaisen harkinnan perusteella vaatia tapahtumajärjestäjältä tapahtuman jätehuoltosuunnitelmaa. Tällä tavoin jätehuollon järjestelyiden huomioon ottamista pyritään edistämään jo tapahtumien suunnitteluvaiheessa.

Luku 11 Muut määräykset

43 § TIEDOTTAMISVELVOITE

Pykälässä määrätään kiinteistön haltija tiedottamaan jätehuoltomääräysten velvoitteista sekä Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n ja tuottajien lajitteluohjeista kiinteistössä asuville tai sitä muuten käyttäville. Tiedottamisvelvoitteella pyritään varmistamaan jätehuoltomääräysten mukaisen jätehuollon toteutuminen.

Lisäksi määräyksessä veloitetaan kiinteistön haltijaa ilmoittamaan Pirkanmaan Jätehuolto Oy:lle muuttuneista yhteystiedoista, kunnan järjestämien jätehuoltopalveluiden tarpeita koskevista muutoksista sekä kiinteistön hallintaan kohdistuvista muutoksista. Jätehuollon toimivuuden kannalta on katsottu tärkeäksi korostaa kiinteistön haltijan vastuuta tietojen ajantasaisuuden osalta.

44 § JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYSTEN VALVONTA

Jätelain 24 §:ssä säädetään jätelain ja sen nojalla annettujen jätehuoltomääräysten valvonnasta. Alueellisen jätehuoltolautakunnan toimialueella valvontaviranomaisina toimivat kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset sekä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus), mikäli valvontatehtävä ulottuu useamman kunnan alueelle. Jätehuoltoviranomaiselle ei kuulu jätelain perusteella valvontatoimivaltaa eikä toimivaltaa hallintopakkokeinojen käyttöön.

45 § POIKKEAMINEN JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYKSISTÄ

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä määrätty viranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräyksen noudattamisesta päätöksessä mainituin perustein. Jätehuoltomääräysten mukaan poikkeamisen myöntää jätehuoltoviranomainen. Alueellinen jätehuoltolautakunta on delegoinut jätehuoltomääräyksistä poikkeamisesta päättämisen jätehuoltoinsinöörille. Jätehuoltoinsinööri voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräyksen noudattamisesta, jos jätehuollon järjestäminen sitä erityisestä syystä edellyttää eikä poikkeamisesta aiheudu ympäristö- tai terveyshaittaa. Kiinteistön tai jätteen haltija voi hakea perustellusta syystä poikkeusta näiden jätehuoltomääräysten yksittäisten määräysten noudattamisesta. Selkeyden vuoksi todetaan erikseen, että jätelain mukaisesta järjestettyyn jätehuoltoon liittymisvelvoitteesta ei voida myöntää pysyvää poikkeusta.

46 § VOIMAANTULO

Pykälän mukaan jätehuoltomääräykset tulevat voimaan 1.7.2021 ja niillä kumotaan aiemmin voimassa olleet jätehuoltomääräykset. Päätöksen jätehuoltomääräyksistä antaa jätehuoltoviranomainen. Päätös määräysten hyväksymisestä annetaan jätelain mukaisesti tiedoksi siten kuin kunnalliset ilmoitukset julkaistaan. Jätehuoltomääräykset tulevat voimaan muutoksenhausta huolimatta kuntalain 143 §:n mukaisesti, koska päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voida lykätä.

47 § SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET

Jätehuoltomääräysten 14 §:n mukaiset jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet tulevat voimaan porrastetusti alueittain ja jätelajeittain. Lasipakkausten ja pienmetallin sekä biojätteen keräys on toteutettava Tampereella viimeistään 1.9.2021 ja muissa toimialueen kunnissa viimeistään 1.4.2022 mennessä. Kartonki- ja muovipakkausten keräys on toteutettava Tampereella viimeistään 1.9.2022 ja muissa kunnissa viimeistään 1.4.2023 mennessä. Biojätteen osalta erilliskeräys on toteutettava kaikilta asuinkiinteistöiltä yli 10 000 asukkaan taajamissa koko toimialueella viimeistään 1.9.2023 mennessä.

Jätehuoltomääräysten 15 §:n mukaiset lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet muille kuin asuinkiinteistöille tulevat voimaan koko toimialueella viimeistään 1.7.2022 mennessä.

Asteittain porrastetut siirtymäajat on katsottu tarpeelliseksi, jotta kunnallinen jäteyhtiö ehtii valmistautua erilliskerättävien jätteiden keräyksen merkittävään lisääntymiseen. Riittävät siirtymäajat ovat tarpeellisia myös siksi, että kiinteistöjen jätetiloihin tai keräyspisteille ehditään tehdä mahdollisesti tarvittavat muutostyöt.

Jätehuoltomääräysten 19 §:n mukaan koneellisesti pakkaavaan jäteautoon tyhjennettävien konttien eli pikakonttien käyttö kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa on kiellettyä 1.1.2022 alkaen. Kiinteistöille on varattu kohtuullisesti siirtymäaikaa järjestää jätehuoltomääräysten mukaiset jätteenkeräysvälineet.